UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
FEB 19 1920

Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President, A. S. Burleson, POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2361

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"
Published Every Thursday
By the Lithuanian National League of America.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.00
To Foreign Countries $2.75
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 6 South Boston, Mass., Vasario (February) 5 d. 1920 m. Metai VII.

VARDAN LIETUVOS LAISVES.

Dėlei Vienybės.

Visoms srovėms Lietuvos politikos pamatų yra vienui vienas ir visoms tinkamas obalsis; butent laisva, nepriklausoma demokratinga Lietuvos respublika.

Laisva —tai reiškia tokia valdymo forma, prie kurios kiekvienam Lietuvos piliečiui (tei) btuų suteikta pilnoji laisvė sąžinės, žodžio, spaudos, susirinkimų, ekonominio apsigynimo, etc.

Nepriklausoma — tai tokia Respublika, kuri netik politiniai, bet ir ekonominiai ukio srityje nebutų prigulminga nuo kitų valstijų ir kaipo viena iš pasaulinių valstybių įeitų į tautų sąrišą.

Demokratinga — tai reiškia tokia valtybė, kurios patys žmonės per savo atstovus demokratingu budu (visuotinu,lygiu, slaptu, betarpiniu ir prisilaikant proporcionalės rinkimų teisės' išrinktus visą valstybę valdytų, uždėdami tai mokesnius, tai darydami visas valstybės išlaidas. Tautinioms mažumoms tuo but užtikrinta teisė jų vietos reikalų apginimui. Pagaliaus, Lietuvoj tur but respublika, o ne konstitucijinė ar kitokia monarchija, netinkanti valstybės valdymui.

Tokios Lietuvos, rods, trokšta ir nor visos Lietuvos sriovės. Jeigu kur kaip-kada ir pasako, jog Lietuva tur but krikščioniška respublika ar kaip kitaip, tai tik bereikalingas užsitarimas, nes tokių pasaulis visai nežinoti nežino. Politinės svajonės apie pakvietimą Letuvos karaliumi Uracho ar kokio ten kito pono buvo tik laikinas užsivarimas kai-kurių praktikos politikų, kurie tuomi norėjo atsiginti nuo peršamų kitų karalių.

Šiuo momentu šio obalsio, kursai privalo buti visiems lygiai brangus, įvykinimui daroma Lietuvos laisvės paskolos Amerikoje. Rods visos srovės, ar tai krikščionis - edmokratai, ar sandariečiai, ar tautininkai ar pagaliau socialistai (social demokratai) turėtų neišsižadėti nuo tos paskolos, jeigu ji tikrai veda prie šio obalsio įvykinimo. Tuo tarpu prie šio bendro darbo iki šiol srovės negali ir negali susitelkti. Pavyzdžiui Detroite susivaržė katalikai su tautininkais, beriši dami klausimą, kas iš paskolos komitetų vedėjų prie kokių žmonių gali kreiptis. Katalikai užreiškė: kas nekalba poterių, nebeina į bažnyčią, neužlaiko pasninkų, nesivaržo krikščioniškos doros įsakymais, kas nekenčia katalikų bažnyčios, kas tiki į kunigų parsidavimą lenkams, žodžiu sakant: kas laisvai (!' mano ir laisvai daro (?!) — tai yra be abiejo jusų žmogus. Tautininkai atsako vėl kitaip ir žmonės negali ne kaip susitarti, nors dėlei paskolos gal buti sveikiausia, kad kiekviena grupė eitų veikiau kad ir prie kitos pakraipos žmonių, kad pareiškus veikimo vienodumą taip svarbiame politiniame darbe. Svarbu yra, kiek pinigų bus surinkta, o ne kokios srovės žmonių surinks.

Lietuvos Paskola ir Žydai.

Žydai užjaučia Lietuvai ir kiek jie gali, tiek remia Lietuvos laisvės paskolą. Jau buvo atsitikimai, kad žydai dasižinoję apie paskolą, jau kreipėsi į misiją reikalaudami bonų. Žinoma, toki jų prašymai noriai išpildyti. Ir kolonijose, kur yra žydų, ypač iš Lietuvos paeinančių, lietuviai privalėtų padaryti su jais pažintis ir kiek galint siųlint ir pardavinėti jiems bonus.

Bonų Klausimas.

Iš įvairių vietų gauname laiškus, kuriuose užklausiama, kada bus gi bonai. Kiti vėl nurodo, kad kuomet bus bonai, kuomet lietuviai juos matys, tuomet bus lengviau varyti agitaciją ir apskritai tuomet žmonės greičiau pirks bonus.

Į tai turime pasakyti, kad dar bonai nėra atspausdinti, bet jie jau spaudoje ir neužilgo bus atspausdinti. Nereikėtų tik užmiršti, kad bonų atspausdinimas, tai netaip jau lengvas darbas. Reikia gero ir gražaus darbo, o prie to ir stiprios kontrolės. Bonai tai ne plakatai, kuriuos bile kas gali padaryti. Todel su bonų spausdinimų užsivilko, bet jie jau darbe ir iki birželio bus atspausdinti ir bus pradėti siuntinėti pilnai už bonus užsimokėjusiems.

Agitacijos Klausimas.

Veik visos kolonijos didesnės ar mažesnės reikalauja, kad pas juos atsilankytų misija. To išpildyti jokiu budu negalima. Viso yra apie 300 kolonijų, tai imtų ilgas laikas visas apvažiuoti. Todel atleis mažesnės kolonijos jei pas juos misija neatsilankys.

Visur ,kas tik kalbėtojų pareikalaus, mes pasistengsime juos kolonijoms parupinti. Iš kitos pusės mes nuoširdžiai kviečiame visų veikėjų galinčių ir mokančių prakalbėles pasakyti atsikreipti į misiją pasisiulant savo pasidarbavimą. Juk visi turime intempti pajiegas.

Visur stotyse veikėjai kodaugiausiai agituokite, sakykite prie kiekvienos progos prakalbėles, agituokite kaip galite ir kaip mokate. Bukite kiekvienas prakalbininku. Trumpų dviejų prakalbėlių tekstas išsiuntinėtas visoms stotims.

Rengkite kalbėtojams maršrutus. Stoties su stočia susižinojimui paskelbiame iki šiol susitvėrusių stočių antrašus.

Lietuvos Misija.

Švedas Apie Lietuvą.

Lietuvių kariuomenėje tarnauja visokių tautų oficierių. Tarnauja ir švedų pulkininkas Anebergeris. Jis dabar sugrįžęs į tėvynę, į Švediją, pasilsėti ir štai, ką pasakojęs laikraščiams apie Lietuvą.

Nežiurint, kad Lietuvą iš visų pusių spaudė priešai, ji vis delto tesėjo, kaip reikiant, susitvarkyti. Geriausi Lietuvos ukininkai, pakaktinai susipratę, gerai žiną, ko nori, ir valdžios atstovai, kuriems pasisekė apginti savo kulturą ir kalbą, net rusams varžant.

Karininkas Merkis, buvęs Lietuvos Krašto Apsaugos Ministeris.

Vokiečiai per keturis metus atėmė iš lietuvių maž-maž 300.000 galvijų ir 200.000 arklių. Ką bekalbėti apie javus ir smulkiuosius daiktus.

Dabartinė lietuvių valdžia labai demokratinga. Prezidentas (Antanas Smetona) labai rimtas, labai daug gero padaręs savajam kraštui ir tautai.

Lietuvos žmonės myli švedus ir mielu noru sutiktų atnaujinti tų dviejų valstybių sąjungą. Aš labai didžiavaus, kovodamas su bolševikais drauge su nugalinčiais juos lietuviais. Dauguma mano kareivių buvo savanoriai, partizanai ir ginklustieji tos vietos žmonės. Mane net griaudino tai, kaip manimi jie pasitiki.

Aš tikiu Lietuva busiant nepriklausomą, nes Lietuva tai tokia valstybė kuri kovos ir kovos iki paskutiniosios už savo laisvę. Anglai ir prancuzai sakos taip pat myli lietuvius ir žadas sušelpti.

Kauno Lietuvių Balsas.

Pirmadienį, grudžio 8 d. įvyko Kaune didelė demostracija prieš vokiečius ir bermontininkus, kurie terioja Žemaičius. Demonstracija prasidėjo Viešoje Aaikštėje 12 val., kur keletas kalbėtojų nupiešė vokiečių žvėriškus darbus. Demonstrantų tarpe buvo matyti tarp kitų viena didelė vėliava su parašu: Už ginklo! Lietuvos Šaulių Sąjunga. Iš Viešosios Aikštės demonstrantai su muzika ėjo prie ministerio pirmininko bustinės, kur vėl buvo pasakyta keletas kalbų. Čia kalbėtojai nurodė valdžiai, kad labiau klausytų visuomenės balso ir nesilenktų prieš Lietuvos priešus. Buvo čia aikštėn iškeltas ir netaktingas Nieselio komisijos žingsnis. Buvo pabriežta, kad nieko neturima prieš prancuzų tautą, tik Nieselis nesąs palankus Lietuvos reikalams, kadangi jis susibičiuliavęs esąs su Lietuvos priešais lenkais. Šiokių tokių paaiškinimų del vokiečių avantiuros Lietuvoje davė ministeris pirmininkas Galvanauskas.

Toliau demonstrantai buvo atėję pas vokiečių pasiuntinybę, kur muzika pagriežė jai laidotuvių maršą, o demonstrantai ją apšvilpė.

Pagaliau demonstrantai atėjo prie generalio štabo rumų, kur sveikino Lietuvos kariuomenę. Tenai buvo išėjęs sveikinti demonstrantų vyriausis kariuomenės vadas Liatukas. Pasakius dar keletą kalbų, buvo priimta sekamoji rezoliucija:

Mes, Lietuvos piliečiai, susirinkę į kelių tukstančių žmonių demonstraciją Kaune gruodžio 8 d. reiškiame griežčiausį protestą prieš vokiečių ir bermontininkų — kolčakininkų vandališką žudymą ir organizuotą plėšimą Lietuvos gyventojų.

Protestuojame prieš begėdišką Vokietijos valdžios sulaužymą duotojo pasižadėjimo, kad besitraukiant iš Lietuvos vokiečių kariuomenė nedarys žudymų ir plėšimų ir neveš iš Lietuvos jokio turto.

Reiškiame didžiausį pasipiktinimą gen. Nieselio politikos žygiais, kuriais buvo sustabdytas žygiavimas pirmyn Lietuvos kariuomenės, turėjusios atvaduoti kraštą nuo plėšikų gaujų.

Reiškiame karščiausios užuojautos teriojamiems musų broliams žemaičiams ir reikalaujame iš svetimų valstybių politikos Lietuvoje pasitikėti lietuvių tauta ir priversti vokiečius grąžinti Lietuvai išvežtąjį turtą, o iš Lietuvos Vyriausybės — neklausyti svetimųjų patarimų, kurie Lietuvos neprigulmybės ir jos žmonių nenaudai eina, bet remtis musų krašto pajėgomis ir kuo greičiausiai ginklu pašalinti iš Lietuvos visus okupantus.

Šalin vokiečiai ir bermontininkai galvažudžiai — grobikai!

Lauk iš Lietuvos visus okupantus!

Tegyvuaja musų kariuomenė!

Tegyvuoja šauliai!

Tegyvuoja nepriklausoma demokratinė Lietuvos respublika su sostine Vilniuje."

"L. U."

Iš Amerikos.

INFLUENZA AMERIKOJ.

Influenzos epidemija siaučia Suvienytose Valstijose, bet netaip smarkiai, kaip pereitais metais. Viso dabar užregistruota 35,678 influenzos ligonių ir 7,862 susirgusių plaučių uždegimu. Miršta nedaug.

Reikia pakankamai išsimiegoti, gerai pavalgyti, nepersidirbti, vėdyt butą ir ligos pavojus bus prašalintas.

UŽDARYTA I. W. W. LAIKRAŠČIAI.

Chicagos valdžia uždraudė išleidinėti iki šiam laikui ėjusius švedų žydų, ispanų ir voikečių aidoblistų organus.

Susinešimas su Rusija Atsidaro.

RUSIJA IR PREKYBA

Rusijos bolševikų valdžia iš Maskvos praneša organizatoriams kooperacijinės prekybos su užrubežiais Paryžiuje, kad Rusija nori vest prekybą su Francija, Anglija, Amerika ir kitomis valstybėmis. Centraliai Rusijos kooperatyvų unijai bolševikų valdžia davė visas gvarancijas prekybinių ryšių užmezgimui. Tikimasi, kad komunikacija su Rusija greit atsidarys.

PRIPAŽINS BOŠEVIKŲ VALDŽIĄ.

Rusijos bolševikų atstovas Martensas Washingtone paskelbė, kad viso pasaulio valstybės greit pripažins Rusijos bolševikų valdžią. Pirmas žingsnis yra blokados nuėmimas.

Martensas padaręs kontraktus su daugybe amerikoniškų firmų del pristatymo prekių Rusijon. "Morris ir Co." apsiėmė pristatyti Rusijon 50 mil. pudų mėsos, pagal siuntimo dienos kainą. Du kontraktai del batų pristatymo ant virš 4 mil dol., rašomų mašinų už 4 ir pusę mil., baltinių už 3 mil.

Iš Rusijos Amerikos pirkliai mano nusipirkti žalios medegos pigiomis kainomis.

KERENSKIO NUOMONĖ.

Aleksandras Kerenskis Manchesteryje Anglijos laikraščių reporteriams pasakė, kad vardan darbininkų laisvės ir demokratybės butinai reikia vesti kovą prieš bolševizmą.

Kerenskis sako, kad savo blokadomis talkininkai tik sustiprino bolševizmą. Jis reikalauja, kad talkininkai nesikištų į vidurinius Rusijos reikalus.

LATVIŲ DELEGATAI MASKVOJE.

Kopenhagene gauta žinia, kad Latvijos delegacija nuvyko Maskvon ir kad tarpe Latvijos ir bolševikų Rusijos įvyko sutartis visiško susitaikymo.

KOLČAKO JAU NĖRA.

Žinomas caristas Kolčakas Irkutske pabaigė savo dienas. Jo paties kareiviai pasipiktino jo juodašimtiška politika ir pasmeigę ant štikų nešiojo savo generolą Kolčaką Irkutsko gatvėmis, pakol pastarasai atisveikino su šiuomi pasauliu.

Šias žinias paskelbė "Pravda", oficialis sovietų Rusijos organas.

A.L.T.S. Reikalai.

A. L. T. SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAI:

P. J. ŽIURIS, Pirmininkas,
320 Fifth Ave., R. 805,
New York, N. Y.
JONAS SEKYS, Vice-Pirmin.
101 Oak St., Lawrence, Mass.
M. J. DAMIJONAITIS, Sekret.,
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
K. JURGELIUNAS, Iždininkas,
377 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
F. J. ŽURIS, Iždo-globėjas,
15 James St., Boston, Mass.
J. TUINILA, Iždo-glob.,
822 Washington St.,
Boston. Mass.

"SANDAROS" Administracijos ir Sekretoriaus Atskaita už Sausio Mėnesį, 1920 m.

Inplaukos:

Iš gruodžio, 1919 m. balan.	88.21
Už lietuviškas knygas	21.93
" Apgarsinimus	319.25
" Spaudos darbus	178.95
" Laikraščio prenumeratą	223.59
Narių mokesčių	363.40
Fondan skolų išmok.	235.71
Viso	**$1431.04.**

Išlaidos:

Algos darbininkams	768.00
Laikraščio lėšos	255.38
Spaudos darbų (Jobs)	60.50
Spaustuvės pripirkim.	27.65
Renda, šviesa, pajiega	97.64
Ofiso ir smulk. išlaidos	26.94
Už Lietuv. knygas	25
Viso	**$1236.36**

Palieka balans. $194.68.

M. J. Damijonaitis,
Administr. ir Sekr.

SANDARIEČIŲ AUKOS.

"Sandaros" skolų sumažinimui prisiuntė šie tautiečiai:

7-tos kuopos nariai: P. Apšiega — $1.00, J. M. Neviackas — $3.00, V. P. Jankauskas — $1.00, Pranas Zokaitis — $4.00, V. A. Jenkauskas — $1.00, J. Kapočiunas — $1.00, Sim. Jokubauskas — $5.00, V. Račkauskas — $1.00, J. Tribulauskas — $2.00, Kaz. Vileišis — $1.00, J. Kalinauskas — $1.00, M. J. Damijonaitis — $5.00;

30-tos kuopos narys V. F. Jankauskas — $1.00;

29-ta kuopa, Detroit, Mich. — $10.00. Kas daugiau?

M. J. Damijonaitis,
ALTS. Administr.

Protokolas.

ALT. Sandaros, Conn. Apskričio kuopų VI. Suvažiavimo Laikyto 11 d. Sausio, 1920 m. W. L. Šviesos Dr. Svetainėje, 883½ Bank St., Waterbury, Conn.

Suvažiavimo Atidarymas.

Suvažiavimą atidarė apskričio pirmininkas p. P. Tiškinas apie 2 val. po pietų, pakviesdamas A. Gudžiuną ir J. Pocių priimti atstovų mandatus. Laike mandatų priėmimo p. M. J. Vokietaitis ir p. J. S. Rimkevičius išreiškė po kelis žodžius Sandaros reikaluose.

Tarimai.

1) Mandatų priėmimo komisija pranešė, jog atstovai atsilankė nuo 4-rių kuopų: 10-tos kuopos iš New Haven, Conn. — M. J. Vokietaitis ir V. Kripaitis; nuo 11-tos kp. iš Waterbury, Conn. — J. S. Rimkevičius, A. J. Povilaika; nuo 57-tos kp. iš Union City, Conn. — J. Bėkerys, J. Pocius, J. Domeika, J. Butvilas; nuo 60-tos kp. iš Ansonia, Conn. — A. Gudžiunas, B. Navickas. Kiek vėliaus pribuvo atstovas nuo 15-tos kp. iš Bridgeport, Conn. R. Tamulevičius ir dar du atstovai nou 11 kp. A. P. Osteika ir p-lė A. Šeštokiutė. Tad viso 13 atsovų nuo 5 kuopų ir apskričio valdyba: pirm. P. Tiškinas, rašt. K. J. Paulauskas. Ir svečiai: A. Aidukonis, M. Staugus, K. Blažaitis, p-lė M. Šeštokiutė.

2) Svečiams suteikama patariamas balsas.

3) Skaityta protokolas iš V. suvažiavimo ir su mažu pataisymu priimtas.

4) Raportai apskričio valdybos.

a) Pirmininkas pranešė, jog dėlei svarbaus veikimo Lietuvos laisvės reikaluose apskritys savo agitacijai nieko negalėjo veikti. Taipgi pranešė, jog varde apskričio likos pagamintos ir pasiųstos rezoliucijos kongresmanui, senatoriui ir prez. Wilsonui. Nuo cong. ir senat. gavo atsakymus, kuriuos perskaičius pasirodė, jog cong. ir sen. prielankiai atsako ir prižada remti Lietuvos reikalus. Taipgi pranešė, jog už rezoliucijų padarymą užmokėjo $14.00. Čia kilo diskusijos del perbrangaus užmokėjimo už rezoliucijas. Vėliaus raportas likosi priimtas su atmokėjimu. Pastebėta busimai apskričio valdybai, kad ateityje stengtųsi už prieinamesnes kainas atlikinėti apskričio reikalus.

b) Vce-pirm. pranešė, jog nieko neveikė, kadangi pirmininkas neskatino nei prie jokio veikimo.

c) Raštininkas pranešė, jog veikimo nei jokio nebuvo iš priežasties L. L. Savaitės ir tt. Ir pranešė, jog sulyg V. suvažiavimo tarimų nupirko gaidas ir pasiuntė Jaunimo chorui į Waterbury, Conn., "Spindulio" chorui į Bridgeport, Conn. ir "Varpo" chorui į New Haven, Conn. Visiems trims chorams po 20 kopijų gaidų, vertės po $3.00. Viso už $9.00. Pranešė, jog pasiuntė telegramą Liet. Amatninkų seimui, įvykusiams 31 d. rugpiučio, Brooklyn, N. Y., už kurį užmokėjo 88c. Taipgi pranešė, jog visoms kuopoms pasiuntė laiškus su užklausimu, kodel neprisiuntė atstovų į V. apskričio suvažiavimą. Nekurios davė atsakymą, jog negalėjo prisiųsti dėlei finansų stokos. Taipgi pranešė, jog per visą metą susirašinėdamas su kuopoms išlaidų padarė $1.62. Raportas priimtas su atmokėjimu bilos $11.50.

d) Iždininkas negalėdamas pributi suvažiaviman, per M.J. Vokietaitį pranešė, jog iš veikimo nieko nebuvo veikiama, ir jog iš apskričio iždo atmokėjo už rezoliucijos bilą $14.00. Raportas priimtas.

5) Raportas komisijos surengimui maršruto L. L. Varpui. Praneša, jog Varpas dar neparkeliavo iš vakarinių valstijų, jokio veikimo nebuvo.

6) Kuopų įnešimas: 15-ta, kp. iš Bridgeport, Conn. ir 59-ta kp. iš Thomsonville, Conn. paduoda įnešimus, kad kaip galima greičiau apskritys surengtų prakalbų maršrutą, sudrutinimui ALT. Sandaros Conn. apskr. kuopų. 15-ta kp. rekomenduoja "Sandaros" redaktorių p. K. Norkų. Įnešimas vienbalsiai priimtas ir palikta apskričio valdybai, kaip galima geričiau surengti p. K. Norkui prakalbų maršrutą Conn. valstijoje.

7) Sulyg 59 kp. įnešimo, likos nutarta, kad varde apskričio pasiųsti rezoliucijas cong. ir sen. reikalaujančias pirpažinimo Lietuvos neprigulmybės. Rezoliucijų pasiuntimas palikta apskričio valdybai.

8) Sulyg 15 kp. pageidavimo ir įnešimo nutarta, kad kiekviename apskričio suvažiavime butų renkami suvažiavimo vedėjai, o ne apskričio valdyba vadovautų.

9) 15-ta kp. iš Bridgeport, Conn. paduoda įnešimą, kad apskritys išneštų papeikimą organo redaktoriui p. K. Norkui už netalpinimą organe jų vietinio veikimo ir atskaitų LNF. reikaluose. Dėlei neaiškumo tas įnešimas likos atidėtas į šalį ir palikta pačiai kuopai susitaikinti su redakcija. (Bridgeportiečiai, jei norite, kad jusų veikimas tilptų organe, tat prisiųsikte. Visos LNF. atskaitos "Sandaroje" telpa. 15-tos kp. įnešimas mums nesuprantamas. **Red.**).

10) 59 kp. iš Thopmsonville, Conn. paduoda įnešimą, kad apskritys paragintų "Sandaros" administraciją, idant nesiuntinėtų oragno suspenduotiems nariams.

11) Nutarta kaip galint greičiau surengti apšvietos savaitė. Tas darbas atlikti palikta apskričio valdybai.

12) Nutarta, kad kiekviename metiniame apskričio suvažiavime visos kuopos paduotų atskaitas iš viso meto savo gyvavimo bei veikimo.

13) Nutarta, kad kiekviename metiniame suvažiavime apskričio pirmininkas ir raštininkas savo raportus išduotų raštiškai ir kad tie raportai butų patalpinti organe.

14) Nutarta ateinančiame vasaros sezone surengti apskričio išvažiavimą. Suradime tinkamos vietos apsiėmė dirbt pirmininkas ir vice-pirmininkas.

15) ALT. Sandaros Conn. apskritys pilnai užgyrė Lietuvos Finansinę misiją ir jos veikimą.

16) Rinkimas apskričio valdybos 1920 m.

a) Pirmininkas rinkta iš dviejų kandidatų, vieša nominacija slaptu balsavimu. Kandidatais nominuota: M. J. Vokietaitis, ir A. F. Gudžiunas. Slaptai balsuojant abudu gavo po lygų skaičių balsų. Visiems sutinkant, apskričio pirmininko nuosprendžiu pirmininku likosi M. J. Vokietaitis, 106 View St., New Haven, Conn., vice-pirmininkas A. F. Gudžiunas, 95 Liberty St., Ansonia, Conn.

b) Raštininku aklamacijos budu išrinktas K. J. Paulauskas, 797 Bank St., Box 107, Waterbury, Conn.

c) Iždininku aklamacijos budu išrinktas — K. A. Makarevičius iš New Haven, Conn.

17) Komisija surengimui maršruto L. L. Varpui užgirta buvusi pareitais metais: J. Ragickas iš Bridgeport, Conn., M. J. Vokietaitis iš New Haven,Conn., K. Blažaitis iš Waterbury, Conn.

18) Sekantis apskričio suvažiavimas didžiuma balsų nutarta laikyti Ansonia, Conn., balandžio mėnesyje, š. m.

19) Buvo pageidauta, kad laike suvažiavimo butų surengtas vakaras su koncentiniu programu. Tas pasirupinti palikta apskričio valdybai pasitariant su vietine kuopa. Suvažiavimas užsibaigė apie 5 val. vakare.

ALT. Sandaros, Conn. apskričio VI suvažiavimo vedėjai:
Pirmininkas **Pranas Tiškinas,**
Raštininkas **K. J. Paulauskas.**
797 Bank St., Box 107,
Waterbury, Conn.

Iš A.L.T.S. Kuopų.

WATERBURY, CONN.

Pavyzdingas Sandariečių Veikimas. —Dr. Sapranas ir adv. Lukošius Gelbsti Sandariečiams.

Pastaraisiais laikais pas vietos sandariečius pradėjo apsireikšti nepaprastas gyvumas ir prakilnus veikimas. Apie dvi savaitės laiko tam atgal, sandariečių pastangomis tapo suorganizuota suaugusiems vakarinė mokykla. Lekcijos atsibuna du kartu savaitėje: ketvergų vakarais lietuvių gramatikos ir aritmetikos lekcijos, mokina adv. K. Lukošius, o nedėliomis po pietų buna lekcijos iš Lietuvos istorijos ir geografijos, mokina Dr. S. Sapranas. Mokinių lankosi apie 20, didžiumoje sandariečiai. Šis sandariečių prakilnus veikimas parodo prie ko ALT. Sandara savo narius auklėja ir veda, taigi visi, o ypač jaunimas, kuris tik mylite apšvietą, visi privalote rašyties prie ALT. Sandaros, nes ALTS. tikslas yra, kad sutraukti prie savęs kuodidžiausį skaitlių narių, lavinties ir kad padaryti juos tikrais ir karštais tėvynės mylėtojais, kad išauklėti juose pilietišką susipratimą ir linkui atgimstančios musų tėvynės - Lietuvos.

Visi sandariečiai yra prakilnus tėvynainiai, tat jaunime, visi dėkitės prie sandariečių!

Vietinė ALT. Sandaros 11-ta kp. laiko savo susirinkimus kastrečią nedėldienį kiekvieno mėnesio, W. L. Šviesos drg. svetainėje, 2-ra valandą po pietų. Mylintieji sykiu darbuoties malonėkitė prisidėti.

Pirmas šių metų kuopos susirinkimas įvyko 18 d. sausio. Sena valdyba užbaigus savo metų tarnystę užleido vietas naujai valdybai, kuri išsireiškė, jog šiais metais su tikru pasišventimu darbuosis. O kadangi šių metų kuopos valdyba susideda iš veiklių sandariečių, tat drąsiai galima sakyti, jog šių metų veikimas žymiai padidės ir narių skaitlius paaugs.

Valio, sandariečiai! Linkėtina jums geros kloties visame jusų veikime, o taipgi linkėtina visiems lietuviams stoti į jusų eiles.

K. Girkalniškis.

EDWARDSVILLE, PA.

Visų Lietuvių Domai.

ALT. Sandaros 69 kuopa rengia nepapraistai puikų vakarą seredoje, savario (February) 11 d., 1920 m., F. Burbos svetainėj, 456 Main St., pradžia 7:30 v. v. "Aušros" choras iš Plymouth, Pa. po vadovyste p. A. Čižiko padainuos puikių dainelių, bus ir kitokių pamarginimų. Muzika bus lietuviška. Jauni ir seni nepraleiskite šios nepaprastos progos. Visi vietos ir apielinkės lietuviai broliškai suseikime sandariečių, t. y. musų tautos žiedų baliuje. Visus širdingai kviečia, **Komitetas.**

CAMBRIDGE, MASS

Sandariečiai, Kunigas ir Moterys.

Sausio 24 d. Sandaros 9 kuopa surengė prakalbas ir koncertą. Nors oras buvo labai blogas, baisiai snigo, bet žmonių atsilankė pusėtinas burelis, idant išgirdus gerb. K. Norkaus prakalbą. Ir ištikrųjų gerb. kalbėtojas aiškiai nupiešė dabartinį Lietuvos padėjimą ir klerikalų šunybes.

Prie Sandaros prisirašė 4 nauji nariai ir keletas užsiprenumeravo "Sandarą" ant visų metų. Tapo išparduota 70 knygelių "Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Principai ir Programas."

Sausio 25, ir vėl Sandaros 9 kuopa surengė vakarą Lietuvos naudai. Buvo sulošta "Aptiekorius" ir "Čebatai Išėjo." Prie to buvo daug gražių pamarginimų. Publika buvo užganėdinta ir del Lietuvos reikalų liko $24.00.

Kunigas ir vėl prie sienos prispirtas. Komitetas reikalauja atskaitos už tą teatrą, kurį jis buvo surenges spalio 23, 1919 Lietuvos naudai. Kunigas daro išsisukinėjimus, sako: "Aš negaliu išduot atskaitos, ba mane neleidžia klebonas, airišis." Bet žmonės netiki tam - ir sako: "Čia yra kas-nors negerai"...

Kunigas ant tiek susimaišė, kad net ir pažangesniems katalikams žada duris uždaryti, sako: "Aš pranešiu savo klebonui, o tas tuojau jums duris uždarys," (reiškia, tuomet nebus kam reikalauti atskaitų).

Dar kitas juokingas dalykas. Musų kunigas priprato sėdėti ir dalyvauti moterų mitinguose. Moterįs ir merginos susirenka ant mitingo apkalbėti apie savo ir ligonių reikalus, tai ir kunigas ten sėdi.

Jaunos moterįs ir merginos sarmatinasi prie "kavalieriaus" net ligonių raportus išduoti. Viena jauna mergaitė pastebėjo:

"Aš sarmatinuosi, nes čia vyras sėdi."

Bet kita moteris storu balsu prabilo:

"Sakyk, sakyk, musų kunigėlis seniai apsipratęs su tokiais dalykais."

Ona.

ANSONIA, CONN.

Bendrai Dirbama L. L. Bonų Platinime.

Sausio 18, L. L. Paskolos kom. tapo perorganizuota. Susirinkime dalyvavo šių drg. atstovai: Šv. Antano, L. Polit. Kliubo, SLA. 66 kp., Šv, Kazimeiro, LDS. 43 kp. L. L. Paskolos kom. pirm. išrinktas K. Soda, v.-pirm. V. J. Šauklis, sekr. A. Gudžiunas ir V. Bakšis, iždo. T. Čaplinskas, iždo glob. — P. Soda, A. Stasiunas. Misijos prakalboms vasario 4, paimta Opera House salė.

Šv. Antano Drg. iš savo iždo perka L. L, Bonų už 500.00.

Šios kolonijos susipratę lietuviai visuomet bendrai dirba del Lietuvos labo. Daugiausia darbuojasi sandariečiai. Manome, kad visi šiol kolonijos lietuviai pirks L. L. Bonų.

J. Marciulionis,
Presos kom. narys.

HAVERHILL, MASS.

Sandariečių Prakalbos.

Buvo garsinta, kad sausio 25, kalbės K. Norkus, "Sandaros" redaktorius, bet jis nepribuvo: Buvo kalbėtojas ant jo vietos A. Ivaškeičius, taipgi iš Bostono. Žmonių prisirinko nemažai ir prakalbos buvo vedamos pilnoj tvarkoj, be triukšmo.

Gerbiamas Ivaškevičius labai gražiai pakalbėjo ir paaiškino apie Sandaros Partijos tikslus. Publika buvo užganėdinta, nes ir aukų del lėšų padengimo sumetė net 6.00 doliarius, nors niekuomet čia tiek nesusirinkdavo, išskyrus socialistus. Haverhiliečiai stovi už lietuvystę, tas labai linksma. Dabartiniai sandariečiai yra veiklųs ir darbuojasi labai gerai.

Čia darbai eina neblogai, ir mokant batsiuvystės amatą galima gauti gerą darbą.

S. Zavadskas.

PORTSMOUTH, N. H.

Lietuviai Sujudo. Rengia Balių ir Prakalbas.

Vietos lietuviai susiorganizavo į pašalpinę D. L. K. Vytauto Draugystę ir ALT. Sandaros 26 kp., atsikratydami nuo vietinių lenkų, kurie taip bjauriai atsimokėjo už lietuvių gerą širdį del polsko - litevskos draugijos, kad negalėjom daugiau kęsti.

Nors pas mus mažai skaito lietuvių laikraščius, bet atsipeikėję, visi ėmės prie darbo. Daugumas dabar skaito "Sandarą", kuri visiems labai patinka.

Nauja draugija nutarė rengti pirmą balių 7 vasario, 7 val. vakare ant Saco Hall, Russell St. ir nedėlioje 8 vasario, 3 val. po piet prakalbas, ant K. of C. Hall, 133 Islington St.

Ant prakalbų manome sulaukti gerbiamą K. Norkų, "Sandaros" redaktorių, kuris mums paaiškins naudą draugijos, šelpimą Tėvynės - Lietuvos, ir apie Lietuvos Laisvės Bonus.

A. Zubkus.

NORWOOD, MASS.

Aukos Lietuvai.

Per Nuteriotos Lietuvos Draugų Komitetą Lietuvos valdžios rėmimui aukavo šios ypatos:

A. Neviackas 50.00, And. Survila 25.00,, Jad. Jurėnienė 10.00, K. Viesula 10.00, Ad. Vaiciukauskas 10.00, V. Rusteika 10.00, Dom. Mačis (žadėjo) 10.00, Pranas Baltušis 5.00, T. Sabaitis 5.00, Dom. Nedviackas 4.00, P. Valiackas (žadėjo) 1.00.

Viso $140.00.

P. Kudirka, sekr.

T.M.D. Reikalai.

PARAGINIMAS.

TMD. NAA. KUOPOMS.

Jau užstojo 1920 metai, o TMD. NAA. kuopos neužmokėjo į apskritį nė už pereitus metus. Aš, kaipo TMD. NAA. finansų sekretorius, raginu kuopas tai padaryti, nes tuomi mes priduosime energijos ir centrui darbuoties ir gal knygų susilauksime.

Butų labai gerai, kad TMD. kuopos ir apskričiai paskolintų TMD. centrui kiek galėdamos pinigų iš savo iždo knygoms išleisti. Už paskolintus pinigus kuopos ir apskričiai atsiimtų išleistomis knygomis ir jas but galima parduoti.

Gelbėkime brangintiną Tėv. Myl. Drg. organizaciją!

B. Juodris,
16 Sprague St.,
Montello, Mass.

KORESPONDENCIJOS.

FT. FAIRFIELD, ME.

Pramonė ir Ligos.

Bevažinėjant po Maine valstiją teko sustoti ir šiame miestelyje, kursai yra netoli Kanados rubežiaus į žiemius.

Šitame miestelyje yra apie 5000 gyventojų, kurių užsiėmimai yra agrikultura; daugiausia sodina bulvių ir sėja kviečių. Čion taipgi yra viena iš svarbiausių stočių žuvininkams Atlantiko pakraščio. Netoli randasi kitas panašus miestelis Presque Isle, kurio visi pardavėjai (salesmen) šalinasi kaip ugnies, nes ten dabar siaučia typhus epidemija, kuri netik ką daugumą vietinių išpjauna ,bet ir važinėjančių. Praeitą sąvaitę susirgo apie 11. Iš jų 5 mirė. Daktarai daug tyrinėjimų darė, bet vis neranda, kaip užkirst taką šiai baisiai epidemijai. **F.J.Z.**

ST. STEHPEN, NB., CANADA.

Šis - Tas.

Šis miestelis yra skersai upę nuo Calais, Maine. Nors tik skersai upę, bet jau čia atmosfera kitokia. Viskas panašiai į Europišką sistemą ir žmonės, kaip teko matyti, yra mandagesni.

Ant rubežiaus yra inspektoriai iš abiejų galų tilto, ir labai atydžiai perkrato kiekvieno žmogaus valizą arba pundą ir išklausinėjo iš kur ir į kur važiuoji, ir su kokiu reikalu. Daugiausia perkrato Amerikos insperktoriai žiurėdami ar kas nemėgina įnešti degtinės iš Kanados.

Lietuvių čion nemačiau. Oras labai šaltas ir baisybė sniego.

F. J. Z.

SALEM, MASS.

Lietuviai ir L. L. Bonai.

Nors čia nedaug lietuvių, vienok jų tarpe yra gerų ir išsilavinusių tėvynainių, suprantančių musų tėvynės - Lietuvos reikalus ir perkančiųjų Liet. Laisvės Bonus. Vieni jau pirko L. L. Bonus, o dauguma pasižadėjo. "Slackerių" gal nebus.

Ši šalis yra turtingiausia, o net 5 kartus verste vertė gyventojus pirkti Liberty Bonus, tat naujai Lietuvos valstybei tuom labiau paskola reikalinga. Pirkite visi — Lietuvos žmonės atmokės su 5%.

Apie reikalą pirkti L. L. Bonus savo lėšomis atvažiavo ir čia kalbėjo "Sandaros" red. p. K. Norkus ir manome, kad visi susipratę lietuviai nusipirks L. L. Bonų.

F. Egounis.

JUOZAS KAČERGIUS.

Kalinio Užrašai

(Antroji Dalis).

(Tąsą).

"Apkaltinimo Aktai."

Kada man pasitaikē proga kalbēti su Jampolskiu ir aš paklausiau, kas jis yra, jis vieton atsakymo, padavē man tris apkaltinimo aktus. Viename apkaltinimo akte yra taip pasakyta: "Jampolskis ir jo sandraugai, skaitliuje devynių ypatų, visi priklauso prie grupos anarchistų - komunistų, nusisamdę kambarį ant gatvēs No. nieko neveikia tiktai naktimis užpuldinēja ant praeivių ir atiminēja pinigus arba kitokius daiktus." Taipgi tame pačiame akte apkaltina juos už ginkluotą užpuolimą ant krautuvēs seno žydelio, kurio stalčiuje "rado ir paēmē" vieną rublį penkiasdešimts tris kapeikas. Taipgi akte pasakyta, kad Jampolskis su draugais prisipažino prie kaltēs. Kitame apkaltinimo akte tas pats apkaltinimas, tiktai kitoje gatvēje ir kadangi stalčiuje nerado pinigų, tai "privertē žydēlį su revolveriu atiduoti sunešiotus kailinius, vertēs trijų rublių."

Kitame apkaltinimo akte buvo pasakyta: "Apie devintą valandą vakare užpuolē ant praeivēs moteriškēs ir grąsindami su revolveriu privertē moteriškę atiduoti šešis rublius užpuolikams."

Vēl Areštas.

Kada aš pargrįžau iš Oloneckos gubernijos galima sakyti jau buvo po revoliucijai.

Aš grįžau namo pas savo šeimyną iš Vilniaus po seimui. Į antrą dieną po sugrįžimui pas savo šeimyną, mane už Pilviškių tilto labai skaudžiai sumušē kareiviai draūge su žemsargiais ir įmetē Pilivškiuose į kalējimą. Mat tą dieną, kada mane sumušē nežinomos ypatos sunaikino Pilviškių valsčiaus raštinēs archyvą ir taipgi pradinēs mokyklos knygyną, kur mokytojavo Bartlingis. Man Pilviškių kalējime teko tiktai pernakvoti. Ant rytojaus Pilviškio žmonēs sudējo du tukstančiu rublių kaucijos ir aš tokiu budu tapau paliuosuotas iš kalējimo pagyti.

Vēl Kalējimas.

1905 metų, 24 gruodžio mane apkaltino už riaušes Pilviškiuose ir vēl uždarē Kalvarijos kalējime. Kada mane atvežē į Kalvarijos kalējimą, kuris jau buvo kaip kujų prigrįstas kaimiečiais už politiką ir riaušes įvairios rųšies, aš dar nebuvau visiškai pagijęs. Mane į kambarį uždarē vieną.

Tarpe kaimiečių jau buvo areštuoti apie keli inteligentai: A. Garmus, studentas, V. Kapsukas (Jakstir), J. Rimka, A. Matulaitis ir S. Matulaitis iš Lankupkos. Inteligentai sēdējo atskiroje kameroje. Jie pasitarę tarp savęs norējo mane išimti iš vienuolio kambario, bet aš atsisakiau, nes man buvo geriau vienam sēdēti, kadangi dar aš nebuvau pagijęs ir buvau gana susilpnējęs dēlei nubēgimo kraujo.

Politiški ir Kriminalistai.

Čion turiu pastebēti, kad inteligentų kambaryje, per protekciją Matulaičio iš Lankupkos ir Markevičiaus iš Vištyčio, tapo priimtas žmogus iš Vištyčio, areštuotas už politiką, bet tulą laiką atgal jis sēdējo Kalvarijos kalējime kaipo kriminalistas už vagystę. Minētas žmogus turējo rupintis, idant butų švarus kambarys, vanduo arbatai ir kiti dalykai, žodžiu, jisai buvo inteligentų kambario patarnautojas. Taigi kaipo buvęs pirmiaus kriminalistas, jis turējo gana gerą pažintį su Kalvarijos kalējimo kriminalistais, o ypatingai su tulu kriminalistu Bulkevičium, taipgi iš Vištyčio, su kuriuom labai tankiai susitikdavo ir kalbēdavosi. Po tulo laiko inteligentų kambario gyventojai patēmijo, kad tarp jų yra neištikimas žmogus, kuris suteikia paslaptis kriminalistams, o kriminalistai kalējimo administracijai. Ir ant galo susekē minētą patarnautoją, kurį priversti buvo prašalinti iš savo tarpo ir iš kambario. Po tam minētas žmogelis atsižadējo politiškųjų ir nuējo į kambarį tarp kriminalistų.

Apie Susitvarkymą Tarpe Politiškų Kalinių.

Rekomenduojant Kapsukui Kalvarijos kalējime tapo sudaryta komisija, kuri turējo rupintis ir užtarti reikalus kalinių.

Iš pradžių komisija tapo sudaryta abelnai iš kalinių. Vienok didžiumoje buvo sudaryta iš politiškų. Bet kadangi kriminalistai — žmonēs perdaug atsitolinę nuo viešo ir visuomeninio gyvenimo ir perdaug nukrypę nuo doros, tat su jai politiški jokiu budu nebegalējo sutikti. Nors Kapsukas bandē vesti agitaciją įvairiais budais tarp kriminalistų ir kalbējo kriminalistų kambariuose apie politiką, ir net rupinosi užmegsti organizaciją, bet Kapsuko pastangos nuējo veltui ir jo darbas liko be jokių pasekmių. Nesusitarus su kriminalistais, komisijoje pasiliko vien tiktai politiški: Kapsukas, Garmus, A. Matulaitis, J. Rimša ir S. Matulaitis.

Uždaviniai komisijos buvo: Pirmiausia minēta komisija buvo tarpininkas tarp kalējimo administracijos ir kalinių. Toliaus, komisija turējo rupintis, kad politiški butų atskirti nuo kriminalistų. Ir ant galo, kad aukos butų dalinamos tarp politiškų tinkamai, be skriaudos. Komisijos užduotis buvo gana sunki. Sunku buvo suderinti visus ir visame. Katalikai neapkentē žydų; ukininkai neapkentē arkliavagių ir dar viešai keršijo. Tarp politiškų ir kriminalistų įvyko susirēmimas.

Kalinių Nesutikimai.

Vieną rytą man sargas, Jankauskas, pranešē, kad tulas Bonislovskis surengē šaiką kriminalistų, kurie rengēsi pastoti kelią politiškiems, einantiems po pasivaikščiojimui į kambarį. Aš umai paprašiau sargo atidaryti mano kambarį iš išējęs laukan perspējau politiškus, idant jie pasisaugoti kriminalistų. Vienok mano perspējimas nuējo niekais, nes politiški tyčiomis norējo susiremti su kriminalistais.

Tokiu budu tarp Bonislovskio suorganizuotos šaikos ir Naumiesčio šerų darbininkų įvyko susirēmimas ant antrų lubų, karidoriaus, ir potam visai pairo santikiai politiškų su kriminalistais.

Už perspējimą kylančio nesusipratimo tarp politiškų ir kriminalistų buvo paleidęs paskalą patarnautojas inteligentų kambario priešai manē, buk aš kurstęs mušti kriminalistus. Kada J. Rimša atējo pas mane klausti "ar aš liepęs mušti kriminalistus", tuomet aš Rimšą pasiunčiau pasiteirauti pas tuos, kuriuos aš ypatiškai perspējau, saugotis ir taikytis.

Šiuomi tarpu mane valdžia kaltino už sunaikinimą Pilviškių raštinēs archyvo ir pradinēs mokyklos knygyno, kur mokytojavo Bartlingis. Apie užpuolimą ant Pilviškių raštinēs aš dažinojau tiktai praējus porai valandų ir tokiems darbams aš buvau visiškai priešingas.

Suēmimas P. Grigaičio iš Pabēgimas iš Suvalkų Kalējimo.

Grigaičio areštavimas įvyko pačioje pabaigoje 1905 metų. Butkoje buvo sušaukta valsčiaus sueiga, į kurią vyko vežimēlyje Grigaitis su agitacijos tikslu.

Minēta sueiga buvo sušaukta privačiai. Nēra abejonēs, kad apie minētą sueigą turējo žinoti valdžia. Žemsargių viršininkas, Tamoševič, tapo pasiųstas ant sueigos į Butką, kuris dar vis rupinosi suimti tulą Skirką, už pasakytą prakalbą Butkoje.

(Toliau bus).

Laiškai Iš Lietuvos.

Daug Mirusių ir Sušaudytų Lietuvių Kalvarijos Apielinkēj.

Petrui Malinoniui, So. Bostone, rašo motina iš Kreivosios, Kalvarijos v., Mariampolēs apskr.

Ačiu už laiškus. Esaem gyvi, bet vargų tiek daug turējome, kad negalima nē aprašyti. Vargas, kad nē vieno sunaus neturiu namie. Vincukas gynē Lietuvą nuo bolševikų, kuriuos nugalējus Lietuvą užpuolē kolčakininkai ir lenkai. Kolčakininkus lietuviai baigia nugalēti. Vincukas dabar sykiu su visa Lietuvos kariuomene gina Lietuvą nuo lenkų.

Mēšlių vyrai, Pranas ir Jurgis yra karēje; buna sykiu su Vinsuku.

Triobos visos sudegintos. Liko tik viena stuba ir ta be durų, be langų ir dargi be lubų. Susitaisēme tik vieną galą, o kitas taip stovi. Branguma neišpasakyta. Atsiųskite pagelbos ir paveikslus.

Mikolaičių Julē apsivedē. Taipgi apsivedē abudu Skroblukai, Pranas atējo į Kreivąją pas Kasparavičius į žentus.

Raudeniškių Petras Pauliukonis, Brazavo Kupstų teta ir Kalvarijos Lakickas numirē.

Mockavos Radžiunų Adolpą vokiečiai sušaudē.

Vokiečiai išvogē girias, — truksta medžių ir darbininkų, negalima triobas pasistatyti.

Juozas Grebliauskas buvo jau karininkas, kovoje už tēvynę žuvo nuo lenkų užpuolimo. Vincas Poskevičius ir jo dēdē tapo granatomis užmušti. Smalininkų Jurgis Žilinskas numirē.

Didesnē dalis Kalvarijos ir beveik visi namai Kalvarijos apielinkēje išdeginti.

Raudeniškių Pauliukonių visas turtas sunaikintas. Jų motina prašo atsiliept Worcesteryje gyvenančių sunelių Petro ir Kazimiero ir prašo pagelbos. Broliai turētų pagelbēt Adomui atlaikyt ukę.

Palucmurgių Mēšlius prašo savo brolių atsiliepti su pagelba.

Rašyk suneli kuodažniausia,

Magdelena Malinionienē.

Jieško Brolių.

Gerb. "Sandaros" Redakcija, malonēkite paskelbti šį mano laiškelį.

Aš sugrįžau iš karēs sužeistas, bet jau pagijau. Buvau Vokietijos nelaisvēje, kur labai suvargau. Pargryžęs radau sudegintas triobas. Broliai Aleksandra ir Vincentas Ivaškiai atsiliepkite!

F. Ivaškas,

Šiaulių apskr., Pasvalio v., Mazulaičių kaimas.

Kazimierui Gaidžiui, So. Bostone, rašo jo tēvai nuo Alytaus:

Gavome nuo tavęs laišką 25 šio lapkričio mēnesio, kuris mums atnešē palinksminančias žinias, jog iš malonēs Viešpaties Dievo esi sveikas ir gyvas.. Mes taipogi esame visi sveiki ir gyvi, nors ir pergyvenom laike buvusio karo visokių sunkenybių. Šiandien jau dydysis karas skaitosi pabaigtas bet ramybēs, kaip nēra taip nēra, nes užsibalgus karui iškilo antrasis karas su bolševikais, kuris ir šiandien siaučia.

Daug nukentējom laike karo, nes gyvuliai ir kitas namų turtas tapo sunaikintas. Dabar atsistojus naujo gyvenimo kelyje, labai sunku yra pirmyn žengti ir nupuolusis žemyn ukis pakelti, nes kur tik pažiurai, visur karo žymēs matosi ir negreitas viskas bus pirmykščiame stovyje pastatyta. Kentēme nuo rusų armijos, kentēme nuo vokiečių, bet nelengviau ir dabar, kadangi ir dabar atsiranda visokių sunkenybių, siēgiančių žmoniją. Visokios rekvizicijos neteisingi išnaudojimai žmonijos, taip jau įsivyravę, jog žmonēs negali niekaip atsitiesti. Pergyvenus vieną sunkenybę po jos kita užeina ir taip žmogelis turi nuolat sunkumo naštą vilkti, nematydamas del savęs išliuosavimo ateities. Vadinas karą visi atjautē ir gal nesiras nē vienas toks laimingas, kad karo sunkenybių, ar šiokiu ar tokiu budu butų neprityręs. Mums patiems paēmē visus gyvulius ir dar padidinimui bēdos ir skurdo ir arklį pavogē ir tokiu budu pasilikom kaip sakoma, tokiame padējime, kad net baisu daros. Tik ačiu Viešpačiui Dievui, kad musų triobēsiai išliko nesudeginti, tai nors ir vargą kenčiant turime nors kur galvą priglausti po nuosava pastoge. Šiaip taip pasiskolinę nusipirkom arklį, bet vis-gi palyginus su pirmykščiu stoviu yra tai tik pradžia,nes viską greitu laiku negalima pramanyti.

Tai matai, suneli Kazimierai, kaip sunku yra dabar pasikelt ir viską atnaujint!

Iš laiško tavo matome, kad ir tau atsiejo pavargti patekus karo sukuryje ir pernešti karo ir gi sunkenybes, bet ačiu Dievui, kad išlikai nesužeistas ir laimingai sugrįžai atgal į Ameriką ir pradējai gyventi taip, kaip gyvenai prieš karą. Ačiu tau labai, kad parašei mums laiškelį ir pranešei mums apie savo gyvenimą, tad ir mums rodos linksmiau ir smagiau pasidarē. Iš savo dabartinio gyvenimo nieko ypatingo pranešti neturime. Iš aukščiau aprašyto karo, matai, brangus sunau, kad gyventi mums dabar nelengva, bet ką gi padaryti? Vargstam, dusaujams ir laukiams, kada pas mus ateis šviesesnē ir lengvesnē ateitis.

Jonas, brolis, kad ir užaugo ir yra nemažas, bet jo sveikatos padējimas ne galima yra pagirti. Visą darbymatēs laiką sirgo ir iš lovos nesikēlē, o čia ir tēvas jau silpnas negali jau dirbti. Juliukē užaugo dikta, tvirta mergina, bet ir dirbti dabar reikia, kad nors šiek tiek apsitaisius nuo karo žaizdų.

Pasiskloniok nuo musų Julijonui, Mikui, žodžiu sakant, visiems musų giminēms ir pažįstamiems ir atiduok jiems nuo musų labas dienas.

Tavo tēvas ir motina,

Jokubas ir Karolina.

Iš A.L.T.T. Raštinēs.

Posēdis Sausio 27: Pranešimai Tarybon: 4-rių Tautų Liiga perduoda nuorašą savo rezoliucijos, inteiktos Budų ir Įmonių Komisijai (Committee on Ways and Means), protesto teikimui paskolos Lenkijai, kuri tą paskolą naudos Lietuvos, Ukrainos ir kitų tautų smaugimui. 2) Lietuvos Misijos Pirmininkas, p. Jonas Vileišis, yra kvietęs Lietuvos Valstybēs Bonų pardavinējimui pirmiaus išrinktąjį 12-kos direktoriatą susirinkti Sausio 29 d. nuo 8nių vakare Lietuvos Misijos bute, 257 West 71st St., New York City, kuriame susirinkime ir musų Tarybos ēsantie atstovai turi buti. 3) Ineina kopija rašto užvardyto: "Relief of European Populations - Hearing before the Committee on Ways and Means House of Representatives", kuriame yra liudijimas p. Walter M. Chandler ir memorandumas p. Jono Vileišio kas lytisi Lietuvos medžiaginio nukentējimo karēs metų ir reikalingumo Lietuvos neprigulmybę pripažinti. 4) Ineina visa eilē pranešimų iš Lietuvos Misijos: a) Misijos nusistatymas Amerikoje, b) pasimatymas su p. Lansingu, c) Lietuvos atstovybēs įsteigimas, d) Atstovybēs užduotis. Tie pranešimai bus sąraudon dēti. 5) Pranešimas iš p. Caldwell apie Čeko - Slovakų sumanymą, pagal kurį tapo išspausdinta ir tarpe jų tautiečių Amerikoje išparduota apie $40,000,-000 vertēs popierinių tos šalies pinigų, ir kad toks budas galima Lietuvai panaudoti. 6) Lietuvis korespondentas iš Paryžiaus praneša pridētinas žinias apie likvidavimą Lietuvos Delegacijos Taikos Konferencijos sekančiai: "Delegacija po Taikos Konferencijos, savo pilname sąstate, oficialiai užbaigē gyvavimą nuo gruodžio 1, 1919. Už poros dienų potam tapo baigta vesti likvidacijos darbas ir išvažiavo Kaunan likusie likvidaciniai nariai: T. Norus ir B. K. Balutis. Pasiliko delegacijos iždininkas prof. Bielskus, kuris turējo likti dar kelioms savaitēms savo privačiais profesoriniais reikalais ir suvedimui savo apyskaitų. Delegacijos vietą užēmē reguliarē atstovybē, kaip ir kitose šalyse. Atstovu pasiliko p. O. Milošas laipsnyje "charge d'affaires", o prie jo sekretoriumi kun. J. Dobužis. Delegacijos nariai išvažiavo likvidavę visus stambiausius reikalus: išējo laivai (paskutiniai) su prekēmis; išsiųsta 30 garvežių Lietuvon, kurie labai buvo reikalingi; grąžinami taipgi kareiviai Lietuviai buvusieji Francijoje ir visi Lietuviai belaisviai ir civiliai, pakliuvusieji karo laiku Francijon, — arti 1000 žmonių iš viso. Šitie stambųs ir daug triuso reikalavusieji darbai yra visi užbaigti." 7) Atstovai iš pasimatymo su p. Hoover, butent p. Vilimantas praneša sekantį: p. Hoover praneša, jogei, sulyg jo žinių, Lietuvoje pašalpos dar daug ir ilgai reikēs. Kada tuomtarpu Amerikos šelpimas likviduojasi, galima butų patiems Lietuviams šitą reikalą čionai paimti, o p. Hoover visuomet savo patyrimus ir įmones Lietuviams priteiks. 8) Nuo 4-rių Tautų Liigos atstovas p. Jankauskas praneša, jogei, nežiurint Lenkų pasalingos agitacijos skleidžiamos Europoje bei vyliugingų žinių teikimo pasauliniams laikraščiams iš Varšavos, tarpe Latvių ir Lietuvių, sulyg vēliausių pas Latvius gautųjų žinių, duruoja kuogeriausi santykiai ir bendras darbavimasi.

Nutarimai: 1) Reikalinga dabar steigti publikacijos biurą, ir tame reikale bendrai veikti su Lietuvos misija; teikimui žinių ir padējimui Lietuvos Misijai paskirta nuo Tarybos komisija: p. V. Daukšys ir p. P. Žiuris. 2) Lietuvos Valstybēs Bonų pardavinējimo komiteto susivažiavime, sausio 29, 1920, butinai Tarybos išskirtiems atstovams dalyvauti. 3) Protesto rezoliucija priešais Lenkijai teikiamąją Letuvos žavinimui paskolą paskirta sustatytojas p. Jankauskas. 4) 4-rių Tautų Liigos koncertą, kuris atsibus vasario 15, 1920, Manhattan Opera House, 34ta gatvē ir 8-ta Avenue, New York, nuo 2:30 po pietų, butinai Lietuviams paremti, kadangi, tai bendras reikalas ir šauni propagandos įmonē. 5) Išvažiavus Europon Liigos atstovams, darinkta Lietuvių atstovybēn šie: V. Daukšys ir P. Žiuris.

J. O. Širvydas,

Amerikos Lietuvių Tautinēs Tarybos Sekretorius, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

PIRKITE LIETUVOS LAISVĒS BONUS.

"SANDARA"
"THE LEAGUE"
Published Weekly at Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL
LEAGUE OF AMERICA.
Editor
KASTANTAS NORKUS.

Subscription Rates:

In the United States	$2.00
To Canada	$2.50
Six months	$1.00
To Foreign Countries	$2.75
Single copy	5c.

Business Manager
M. J. DAMIJONAITIS.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS ORGANAS.

Metams kainuoja	(Amerikoj)	$2.00
" "	Kanadoje	$2.50
" "	(Užsieniuose)	$2.75
Pavienis numeris		5c.

Pinigus reikia siųsti Pašto Money Orderiu, kartu su užsakymu:
SANDARA
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Prisiunčiami Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir adresu, mašinėle arba rašalu parašyti ant vienos popieros lapo pusės. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso pagal savo nuožiurą. Netinkami spaudai smulkūs raštai—korespondencijos, eilės — autoriams išanksto nereikalaujant jų grąžinimo, naikinama ir autoriams negrąžinama.

Entered as Second-Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Lenkijos Senatas.

Christian Science Monitor praneša, kad Lenkijos parlamentare konstitucijinė komisija užgyrė valdžios propoziciją del įstaigimo senato iš 70 narių. Į tą skaičių įeina municipalitetų ir provincijos atsotvai, penki atstovai nuo Rymo - Katalikų bažnyčios ir nuo kitų nedarbininkiškų įstaigų.

Apart bažnytinių atstovų lenkų senate dalyvaus didžiuma tituluotų aristokratų, kurie tars apie Lenkijos darbo žmonių reikalus.

Oi laikas pabust Lenkijos darbininkams ir pasakyt kur ir kuriai klesai yra vieta.

Amerikos Lietuviai ir Pramonė.

Beveik kiekvienoje didesnėje Amerikos dirbtuvėje rasime lietuvius mechanikus ir visokių rušių bosus. Daugumoje didelių restauracijų ir šiaip prekybos įstaigų vedėjais yra lietuviai. Pasiimtus darbus lietuviai puikiai atlieka.—Vienok lietuviai daugiausia kitiems tarnauja, o patys nedrįsta eit į didesnę pramonę.

Didžiausia prekybos ir pramonės įstaiga, kurią Amerikos lietuviai yra sutvėrę, yra Lietuvos Atstatymo Bendrovė, (320 Fifth Ave., New York, N. Y.) L. A. B-vė neišpasakytai daug pasitarnavo Lietuvos ir Amerikos lietuviams dastatydama pinigus Lietuvos žmonėms iš Amerikos, išrupindama pasportus, įstaigdama kelias industrijos įstaigas. Ir dabar, apart kitų darbų, kelia kapitalą Lietuvos Prekybos ir Pramonės Bankui Kaune, didina Resorcino fabriką, atidaro savo banką.

Lietuvos Atstatymo Bendrovės vedėjų pavyzdingas B-vės reikalų vedimas davė drąsos daugumai Amerikos lietuvių "eiti patiems į biznį", steigt savo dirbtuves, vieton tarnavimo kitiems.

Reikia linkėti, kad šiais metais Amerikoje susiorganizuotų didžiausios lietuvių batsiuvių, rubsiuvių, stalių, šaltkalvių, audėjų ir kitų industrijos šakų darbininkų bendrovės. Tikime, kad L. A. B-vė visiems pagelbės susiorganizuoti, fabrikus įstaigti. O tuomet ir darbininkų buvis pagerės ir norintieji grįžt Lietuvon galės grįžt organizuotu budu, su įrankiais, mašinomis, nes taip grįžtanti žmonės Lietuvoje labai pageidaujami: jie netik sau puikų gyvenimą ten užtikrina, bet ir naujai valstybei daug gero suteiks įsigytaja Amerikoje profesija arba patirtąja praktika.

Vieton barnių lietuviams patartina atsižvelgti į pramoninį organizavimasi ir ginties nuo išnaudojimo.

Svarba laiškų iš Lietuvos.

Talpinimas Amerikos lietuvių laikraščiuose gaunamų iš Lietuvos laiškų yra neišpasakytai svarbu. Negaudami tikrų žinių laikraščiai darė savotiškus išvedimus apie gyvenimą Lietuvoje, gi dabar Amerikos lietuviams yra proga sužinot ką patys Lietuvos žmonės rašo apie pergyvenimus karės laike.

Laiškai iš Lietuvos liks laikraščių komplektuose ir bus dokumentai musų kartoms, kaipo pačių Lietuvos žmonių nusiskundimas del karinės audros Jiems padarytų skriaudų.

Apžvalga.

Eina ant Tikro Kelio.

"Lietuva" No. 22 parašė puikų editorialą — "Mikas Petrauskas ir Amerikos Lietuviai". Teisingai nurodo, kokios didelės ir amžinos pagarbos užsitarnauja kompozitorius Petrauskas už skleidimą dailės Amerikos lietuvių tarpe per 10 metų. Tik komp. Petrauskas išaugino "Gabija" ir "Birutę", tik komp. Petrauskas davė pradžią geriems chorams, pripratino Amerikos lietuvius prie operečių ir rimtų scenos veikalų, surado amerikoniško gyvenimo bangose ir pralavino daug lietuvių muzikoje ir dainavime.

"Sandara" tai visuomet skelbė ranka - rankon eidama su gerb. komp. Miku Petrausku, padėdama jam sunkų, ideališką darbą varyti. "Sandara" nekartą kritikavo tamsybės apaštalų pastangas reiškiamas kesinimasi griauti prakilnų komp. Petrausko darbą. "Sandara" ir branginantieji dailę So. Bostono lietuviai daugiau negu kas nors apvertimo komp. Petrausko darbus, rėmė juos, džiaugėsi jais. Tai paliudija praeitis ir komp. Petrausko gyvenimas su bostoniečiais, kurių daugeliam skausmas suspaus širdį, kuomet So. Bostono "Gabija" parengs išleistuves šią vasarą važiuojančiam į Lietuvą savo mokintojui komp. Mikui Petrauskui.

Už minėtą "Lietuvos" straipsnį pirdera pagarbas jos redaktoriui p. Gedminui.

O juk visai neseniai buvo laikai, kuomet straipsniais be parašų toje pačioje Chisagos "Lietuvoje" buvo niekinamas komp. Petrausko darbas. Pavyzdžiu, kuomet So. Bostone su aktyviu dalyvavimu komp. Petrausko tapo sutvertas "Lietuvos Operos ir Symfonijos Fondas", kurio pirmininku buvo išrinktas "Sandaros" redaktorius K. Norkus, tat Chicagos "Lietuvoje" tas darbas buvo baisiai diskredituotas. Tas daug suirutės įnešė sandariečių ir šiaip "tautiečių" santykiuose. "Sandaros" pusę rėmė didžiuma Amerikos lietuvių laikraščių, gi prieš "Sandarą" ir "L. Op. ir S. Fondo" oragnizatorius ėjo "Lietuva" su klerikaliniais laikraščiais, kurie iš "Lietuvos" persispausdindavo straipsnius, idant "įgnybt" "Sandarai ir komp. Petrauskui.

Nevykę tuomlaikiniai "L." išvadžiojimai apie "L. O. ir S.F."ir jo tverėjus darė daug nemalonumo "Sandarai" ir privedė prie to, kad viename Brooklyno laikraštyje pasirodė atviras laiškas to Fondo sekretoriaus p. R. Mizaros (dabar Metropalitan Operos choro dainininko New Yorke), kviečiantis "Liet." bendradarbį komp. S. Šimkų "stot bile valandą į konkursą dainuot arba griežt smiuka."

Mums smagu, kad šiandien 'Lietuvoje" dailės dirvonuose viešpatauja nauja dvasia.

Lietuvis Laimėjo.

Chicago Tribune praneša, kad vasario 3, 1920, Chicagos Art Institute pasibaigė 24 metinė Chicagos dailininkų darbų — piešinių ir skulpturos — paroda.

Viena iš didžiausių dovanų ($200.00) laimėjo žinomas lietuvių dailininkas Jonas Šileika už rašytojos Žemaitės portretą.

Keisti "Filosofai".

Britanijos L. R. - K. D. S. organas "Išeivių Draugas", išeinantis Glasgowe, Scotland, sausio 17, 1920, patalpino straipsnį —"Sandaros" kaisti akiniai ir klerikalomanija". Straipsnis ilgas, pilnas tendencijų ir netakto. Kaltinama "Sandara" už kėlimą aikštėn klerikalų nedorybių — Bartuškos ir jo sėbrų darbų. Kadangi musų "Sand." apkaltintojams mes faktiškai atsakėme pereitame "Sandaros" numeryje, tat dabar skaitome reikalingu supažindint skaitytojus su keista "I. D." filosofija. Štai:

"Gyvenime "Sandaros" "numaliavotų" "klerikalų" nėra, o jei pasitaikotai nebent kaipo išimtis, fenomenas bei stebėtinas gaivalas. Visas darbas čia yapinguose"Sandaros" akiniuose:

"...Kas tie tokie do per baisus "klerikalai"? Bene savos rušies bolševikai? Dabar "mada" bolševizmą kaltinti už viską: už lietų, sniegą, saulę, audrą, šiaučių - kriaučių streiką ir tt. Skaitant "Sandarą" už viską randi apkaltintus "klerikalus".

"...Sulig "Sandaros" - "klerikalai" (o suprasti turime: visi, kurie tik katalikų tikybą išpažinsta ir pripažinsta) neremia dabartinės Lietuvos valdžios, yra priešais jos ir priešais Lietuvos laisvės. Jie net esą Kolčako, Lenkijos ir kitų Lietuvos priešų bičiuliais, susižiną, turį savo kurjerus ir tt. Prie tų skaitoma: Belskis, Mostowskis, Gobrys, Bartuška ir kita "šaika."

"Didesnį prielankumą lenkams irgi ar "klerikalai" rodo, ar dabartinė Lietuvos valdžia, turinti nemaž "Sandaros" vienminčių "tautininkų"? Londone prašalinta žinomas lenkų priešas - Čepinskis, paskirta grovas Tiškus. Gal ir jis nemažesnis lenkų priešas - bet kas žino? Ar ir čia "klerikalų išdavystė"?

Labai neišmintingas dalykas kaltint kokią nors partiją už lietų arba sniegą. "Išeivių Draugas" meluoja, skelbiamas, buk už tokius dalykus "Sandara" apkaltina klerikalus. Kalbėdami apie kokius nors prasikaltėlius, mes juos kaltiname už jų kaltes, o ne taip, kaip Škotijos laikraštis "filozofuoja."

Stebimės absoliutišku "I. D." redaktorių ignoratiškumu, kad jie nežino, jogei ne religijos rušis pagimdo klerikalizmą, bet abelnai religinių arba kitokių elementų kenkimas žmonių žinijai, kovojimas prieš darbininkų apšvietą ir stelbimas demokratybės bei liaudies valios. Yra daugybė sąžiningų katalikų, kurie su pasišventimu kovoja prieš klerikalizmą, o protestonų kaizeris, pravoslavas, visiems kramolos malšintojams be religinio skirtumo medalius dalinusius, a. a. caras ir "I. D-go" teisinami prasižengę prieš Lietuvos liaudies idealus katalikai yra klerikalizmo ir darbininkų vergijos palaikytojai.

Mes dar negavome dokumentų, del ko p. Čapinskį Lietuvos valdžia pakeitė grafu Tiškevičium, kuris po savo pranešimais ir dabar pasirašo "Tyszkiewicz". Gal del to, kad Tiškevičius apsiėmė savo lėšomis Lietuvą atstovauti ir kad Anglijoje dar vis "giliuoja" grafiški ir kitoki titulai. Vienok šie dalykai Lietuvos valdžios pasielgimo nepateisintų, kadangi p. Čapinskis tinkamai pildė jam pavestą darbą. Gal p. Čapinskis dar svarbesnėn vieton paskirtas? Tat kokiais tikslais vaduodamasis "I. D." daro savotiškus spėliojimus apie primetimą "klerikalų išdavystės", kol dar mes apie tai savo nuomonės nepasakėme?

O gal čia tiks Krylovo pasaka: "Na vorie šapka gorit"!....

Mums visai nesinori polemizuote su tokiais laikraščiais, kurie aprat partyvių tendencijų daugiau nieko nesugebi išreikšti. Vienok ALTS. organas skaito savo pareigą skelbti teisybę jos trokštančiai visuomenei ir apgint savo garbę nuo įvairių elementų užsipuldinėjimų.

"I. D." ir kiti panašus laikraščiai kalbėdami apie kunigus visai užmiršta, kad jų vieta yra pas altorių Dievo žodį skelbti, o ne niurkytis purvinose politikose.

Teisybė Paėmė Viršų.

Binghamtono, N. Y. lietuvių kun. K.Ambrozaitis posipiktinęs daromomis klerikalų machinacijomis su Tautos Fondo surinktais pinigais, paskelbė tais sunybes spaudoje ir atsisakė duot į T. F. pinigus, surinktus T. F. skyriaus Binghamtone. Tamsunai tą drąsų kunigą šmeižė. Šmeižikai buvo areštuoti, bet kuomet kunigas A. juos paleido, tat jie pakurstyti tamsybės apaštalų jį patraukė į augštesnį teismą reikalaudami $5000.00 už apšmeižimą.

Teismas tęsėsi virš 2 dienų. Pasibaigė sausio 14, 1920. Kun. Ambrazaitis išteisintas, o Tautos Fondo vergai pasimokėjo visus teismo iškaščius.

LENKŲ IMPERIALISTAI SUGĖDYTI.

Lenkų užsienio reikalų ministeris Patek kreipėsi prie Anglijos naujos paskolos tikslu gavo maž - daug tokį Lloyd George atsakymą:

"Tegul Lenkija pirmiausia ištraukia savo kariuomenę iš svetimų teritorijų, tegul savo šalies likimu rupinasi, tuomet kalbėsime apie naują paskolą. Bet kaimynų skriaudimui paskolos negal but."

ITALIJOS PASKOLA.

Vidurinė Italijos valstybės paskola labai sekasi. Jau yra surinkta 13 bilijonų lyrų. Vieni Romos gyevntojai sudėjo 3 bilijonus.

Skaitytojų Domai.

Šiuomi pranešame tiems "Sandaros" skaitytojams - abonentams, kurių prenumerata už "Sandarą" yra užsibaigus ir apie tai yra jau pranešta atvirute teiksis atnaujinti savo prenumeratą tuojaus. Kurie neprisiųs užmokesčio iki 7 d. vasario, laikraštis bus sulaikytas. Meldžiame užsimokėti.

"Sandaros" Administracija.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS.

Derybos su Bolševikais.

Kaip jau rašėme, Dorpate prasidėjo Estų taikos derybos su bolševikais. Tarybose taip pat dalyvauja Latvių, Lietuvių ir Suomių atstovai, bet tik informacijų (pasiaiškinimų) tikslais. Tarybos jau turėjo gerų vaisių. Estai jau susitarė del nepriklausomybės ir sienų. Laikinai derybos pertrauktos, kol atvažiuos iš Kopenhagos bolševikų atstovas Litvinovas. Bolševikai sako, kad jie ne del savo silpnumo pasiulė derybas, bet del to, kad jie trokšta tvirtos taikos ir nori su pasauliu užmegsti prekybos santykius. Spėjama, kad netrukus ir lietuviai su latviais pradės taikytis su rusais. Metas jau butų.

Bolševikų atstovas Litvinovas pasakė, kad Anglų valdžia neleidžia taikytis su Tarybų Rusija. Anglai viešai tą žinią užginčijo, sakydami, kad jie niekuomet nekliudę Baltijos pajurio valstybėms daryti tai, kas joms atrodo reikalinga jų pačių interesams.

Archangelsko Lietuvių Likimas.

Tolimoje Rusijos šiaurėje, Archangelsko srity, anglų kariuomenė aplinkybių verčiama turėjo pasitraukti. Rusų kariuomenės dalyse, kariavusios prieš bolševikus, buta ir lietuvių. Atsitraukdami iš Archangelsko anglai buvo pareiškę, jog svetimšaliai nerusai galį išstoti iš kariuomenės ir grįžti į savo kraštus. Svetimšaliai buvo įvardyti: estai, latviai, lietuviai ir lenkai. Tad Archangelsko lietuviai ir šiaip Lietuvos piliečiai kariškiai buvo kreipęsi tuo reikalu į rusų kariuomenės vadą Milerį. Į tai rusų vadas atsakė, kad Kolčako įsakymu Lietuva nepripažįstama atskira nepriklausoma valstybė, todel jo kariuomenėje esantieji lietuviai laikomi rusais ir negali buti paleisti. Tik anglams užsįstojus, jie buvo paleisti. Tačiau nesant geros lietuvių organizacijos, jie pateko lenkų globon, kurie jau nebepaleido lietuvių iš savo rankų ir tada, kai laivas iš Archangelsko buvo atplaukęs į Dancigą, iš kur nusigabeno lietuvius tur but į Lenkiją. Vis delto kai kuriems lietuviams pasisekė nuplaukti į Rygą. Daug lietuvių yra likusių dar Archangelske.

"L. U."

Redakcijos Atsakymai.

"Darbininko" Skaitytojui, Thomsonville, Conn. — Mums visai ne naujiena, kad "D-kas" meluoja: tai jo "biznis". Neužsimoka su "D-ko" reporteriu W. M. polemizuot, jei jis šmeižia S-LA. kp. vadindamas ją laisvamaniška ir meluoja, kad jusų mieste yra tik dvi draugijos, kadangi visi žino, kad Thomsonville yra SLA. kuopa, ALTS. kuopa, LGD. kuopa ir Šv. Jurgio Drg., tat neužsimoka kraipt daug domos į "D-ko." melus. Anot Krylovo pasakos, "jis palos ir nustos". Visuomenė žino, kad "D-kas" visus prakilnius lietuvių darbus šmeižia. Visuomenei įdomiau žinoti, kaip į tai atsineša apšmeižiami žmonės.

PIRKITE LIETUVOS
LAISVĖS BONUS.

Lietuvos Nepriklausomybės šventė.

1. Tautos Šventė jau Artinasi.

Vasario 16 dieną š. m. sueina lygiai du metai, kaip Lietuvos žmonės, sutraukdami by kokius rišius su kitomis valstybėmis (Rusija, Vokietija, Lenkija) yra paskelbę visą Lietuvių Tautos apgyventą kraštą, kaipo laisvą ir nepriklausomą Valstybę. Lietuvos vyriausybės įstatymu yra nutarta kasmet apvaikštinėti šią dieną kaipo Lietuvos Tautos Šventę. Pernai visoj Lietuvoj įvairiuose miestuose ir miesteliuose ir sodžiuose buvo tą dieną daromi susirinkimai, vakarai, spektakliai ir tt. Buvo svarstoma tos šventės svarbumas, buvo miniami visi musų paskutinių laikų laimėjimai, buvo daromi nutarimai, kas reikia daryti toliau, kaip tikriau ginti Lietuvos nepriklausomybė.

Šiuomi yra kviečiami ir visi Amerikos lietuviai prie tautos Šventės apvaikščiojimo. Diena tos Šventės jau artinasi ir svarbu, jog visi Amerikos lietuviai ir lietuvės suprastų tos Šventės svarbumą ir reikšme Lietuvos valstybės tverime.

II. Kas Buvo Nutarta 16 Vasario, 1918 m.

Didžioji Lietuvos dalis pateko Rusijai pabaigoje XVIII šimtmečio ir iki šio pasaulinio karo apie 120 metų kentėjo ant savęs tos valstybės jungą. Prusų Lietuva kentėjo po Vokiečių Prusijos valdžia kelius šimtmečius Suvalkų gubernija nors ir buvo po ta pačia Rusijos valdžia, bet lenkai vis kesinosi ją pasisavinti. Nešdami svetimų valstybių jungą, Lietuvių tauta neturėjo savo savybės, kuri galėtų pratarti visos Lietuvos vardu.

Vieną sykį 1905 m. sušauktas Vilniuje įvairių atstovų seimas išnešęs reikalavimą, kad Vilniuje butų sušauktas demokratiniu budu seimas, kursai ir valdytų visą kraštą, bet Rusų valdžiai įžigalėjus, tas balsas buvo vėl užgniaužtas. Užėjus šiam karui buvo susidarusios lietuvių Tarybos Šveicarijoje, tai Rusijoje, tai Amerikoje, kurios kėlė klausimą Lietuvos nepriklausomybės, tečiau vyriausiuoju Lietuvos atstovybės organu liko apšaukta Lietuvos Taryba, kuri buvo išrinkta Rugsėjo 18-22 dien., 1917 m. lietuvių suvažiavime Vilniuje. Ten buvo susirinkę iš įvairių apskričių ir vietų iki 240 atstovų, kurie iš savo tarpo išrinko dvidešimts narių, kurie ir sudarė Lietuvos Taryba. Tuo laiku Lietuvoje, kuri buvo užimta vokiečių kariškos valdžios, vokiečiai neprileido daryti bykokių rinkimų ir todel prisiėjo pasinaudoti tik tomis teisėmis suvažiavimo, kurios okupacijos valdžios buvo leistos. Visa galybė buvo vokiečių rankose. Susirinkę iš viso krašto atstovai išdėstinėjo vokiečių valdžios biau riausius darbus, piešė vaizdus nežmoniškiausio pasielgimo tos valdžios su žmonemis, bet neturėjo kitos galybes, kaip tik reikšti savo nuomonę. Buvo išrinkta atstovybė, bet ji neturėjo jokios teisės by ką žmonėms įsakyti, neturėjo lėsų, kad galetų žmonių kancias pamažinti, neturėjo spėkos, kuri galėjusi jų nutarimus paremti, bet ji turėjo teisę kelti protestą prieš vokiečių žiaurumus ir kareti vardan viso krašto apie jo siekimus. Toksai žodis ir buvo pasakytas Vasario 16-tą dieną. Šių metų Vasario 16 diena sukaks lygiai du metu, kaip Lietuvos Valstybės Taryba, kaipo vienatinė visos LietuviųTautos atstovyvė vaduodamasi apsisprendimo teise iš žmonių balsu yra pareiškus visoms valstybėms, jog nuo šio laiko ji sutraukė visus valstybinius rišius su kitomis valstybėmis ir skelbiasi kaipo liuosa ir nepriklausoma valstybė, kurios valdymo forma ir visus svarbiausius vidaus reikalus, o lygiai ir santikius su kitoms valstybėmis turės galutinai nustatyti Lietuvos Steigiamasis Seimas sušauktas Vilniun visuotinu, lygiu slaptu ir betarpiu balsavimu.

Tokia tat buvo išnešta forma Liet. nepriklausomybės apskelbimo, po kurios yra pasirašę visi 20 Lietuvos Vastybės Tarybos narių: Dr. J. Basanavičius, Banaitis, Bizauskas, Biržiška, Dovydaitis, Step. Kairys, P. Klimas, D. Malinauskas, Kun. Mironas, Stan. Narutavičius, Kun. Petrulis, Kun. Šaulys, Jurg. Šaulys, Jok. Šernas, Ant. Smetona, Jonas Smilgevičius, Kun. Staugaitis, Al. Stulginskas, J. Vailokaitis ir J. Vileišis.

Atsimena, pasirašę po šios rezoliucijos, visi nariai atsistoję ir pasižadėjo amžinai jos ginti. Plunksna ir rašalinė liko pavesti d-rui Basanavičiui į Lietuvos Muzėjų.

III. Kokiu Keliu Buvo prie šio Nutarimo Prieita?

Tokia rezoliucija nelengva buvo tuomet išnešti, nes ji buvo reiškiu protestu prieš vokiečių okupacijos valdžios darytasias pastangas pavergti Lietuvių tautos suverinėtą.

Vokiečių valdžia jau buvo išgavusi nuo Lietuvos Tarybos prigaulingu budu dokumentą iš 11 gruodžio, 1917 dalyje buvo skelbiama Lietuvos nepriklausomybė, o kitoje buvo šadama sueiti su Vokietija, jeigu ji rems Lietuvos nepriklausomybę Taikos Konferencijoje, į amžinus ryšius ant pamato bendros muito, monetos sistemos, bendro kariuomenės ir geležinkelių tvarkymo. Tiesa, ant Gruodžio dokumento ne visi nariai yra pasirašę, bet buvo tat Tarybos nutarimas, kurį Vokiečių Valdžia norėjo įteikti Lietuvos Brastoje, prasidėjus taryboms su bolševikais. Žinoma, jie butų galėję parodyti Lietuvos Tarybos dokumentą iš 11 Gruodžio, bet buvo nesmagu rodyti antroji dalis, kur vokiečių tikslai buvo aiškus link Lietuvos, o patįs parašai lygiai buvo po ta antrąją dokumento dalimi. Todel vokiečiams prisėjo prašyti nuo Lietuvos Tarybos jau kito dokumento, kur butų vientik aiškus jų nutarimas dėlei atsiskirimo nuo Rusijos, bet lietuviai jau susiprato ir nesutiko duoti savė antrą kart prigauti. Vilniun buvo atvykęs iš Lietuvių Brastos ir patsai generolas Hoffmann'as ir politinis vokiečių atstovas Nadolmy, bet Lietuviai drąsiai reikalavo, idant šioj pasiskelbimo formoje be notos dėlei atsiskirimo nuo Rusijos butų įdėta, jog visą valdymo formą ir santikius su kitomis valstybėmis nustato galutinai demokratiniu budu sušauktas Seimas —tuomet buvo norėta išsinerti iš kilpos, kuri buvo užnerta dokumentu iš 11 Gruodžio, 1917 m. Buvo daug pykčio nerymavimo posėdžiuose nuo 9 dienos iki 16 Sausio, bet tinkamos formos, ant kurios butų tikusi visa Lietuvos Taryba, gauti negalėjo.

Dalis Tarybos buvo jau sutikusi ant tam tikros vokiečiams priimtos formos be aiškaus paminėjimo Seimo ir susirado net 13 narių, kurie buvo jau tikę pasirašyti, bet tuomet keturi Tarybos nariai M. Biržiška, Step. Kairys, Stan. Narutavičius ir Jonas Vileišis pasiskubo paskelbti protestą prieš Steigiamojo Seimo teisiu uzurpavimą ir iš Tarybos išstojo. Tapo sužinota, kam vokiečiai spyrėsi išgauti prielankią sau rezoliuciją, ant kurios vos negali nuoTarybos narių 13 parašų surinkti ir su gėda nuo jos atsisakė, tardami, jog ji nieko nebepadės. Tuomet likusieji Tarybos nariai vėl suėjo į kontaktą su išstojusiais ir susitaikė ant formulos, kuri buvo išstojusių paruošta ir ant kurios, jau neatsižiurėdama į vokiečių norus, sutiko visi Tarybos nariai pasirašyti.

Taip atsirado 16 Vasario aktas, kursai jau umu laiku buvo žinoma Berline ir kitų valstybių atstovams. Nuo to laiko jau prasidėjo planinga kova su vokiečių okupacijos valdžia ir jos daromomis pastangomis pavergti jos nepriklausomybę. Laimėjimas toj kovoje daug paėjo nuo ištikusios revoliucijos Rusijoje, o paskui ir pačioj Vokietijoje. Bet buvo laimėta ir nuo tos dienos prasideda jau naujas lapas Lietuvos istorijos.

(Pabaiga bus.)

IŠ LIETUVOS.

Apie Lenkų žiaurumą.

Vincent Jenkins (Jankauskas) gavo nuo savo motinos laišką, kuriame rašoma apie laike karės iškentėtus vargus ir nusiskundžiama, kad dabar užėjo lenkų juodaskuriai, kurie plėšia lietuvius be pasigailėjimo. Laiškas rašytas iš Punsko parapijos, nuo karės linijos. Vienok rašant laišką prašoma dėt Lietuvos vardą, nes tikimasi lenkiškus razbainikus švaryti.

Nors armotos šaudė kaip perkunija ir kulkos krito kaip lietus, vienok visi išliko gyvi, tik tėvelis mirė.

Savo motinos laišką p. Jankauskas patalpino So. Bostono anglų laikraščiuose, kur buvo nurodyta, kiek daug Lietuva nukentėjo laike 4 karės metų.

— **Vilniaus miesto herbas** sugrąžintas: Šv. Kristupas raudoname dugne, Zigmunto Augusto duotas 1568 m. Studnickis ir Ruščicas siulė viršuje pridėti dar "Baltąjį Arelį", tik miesto taryba nesutiko.

— **Vagystės gelžkelyje.** Rasta 20 vagonų miltų. 400 vagonų bulbų, jau bent kelios savaitės, kaip stovi užmiršta, 200 vagonų visai sušalusių. ("N. Kraj.").

NEPAPRASTA PROGA AMERIKOS LIETUVIAMS!

Lietuvos Atstatymo Bendrovė pasiulo ant pardavimo

5000 ŠERŲ

Lietuvos Prekybos ir Pramones BANKO

Lietuvos Pramones ir Prekybos BanKas Kaune yra vienintėlis Lietuvių Bankas sutvertas pramonės ir prekybos tikslams.

Lietuvos Vaistybė valdo 2.500 Šerų ir turi atstovą direktoriate, kuris prižiuri banko veikimą.

L. Pramonės ir Prekybos Bankas nepaprastai greitai ir pasemingai auga ir bujoja ir jau turi savo korespondentais užsieniuose sekančias įstaigas:

1) Kopenhagene Privat Bank;
2) Stokholme — Enskilda Bank;
3) Berlyne — Bank Fur Handel und Industrie;
4) Lausanne — (Šveicarijoje) — Banque Federale; ir
5) New Yorke — Lietuvos Atstatymo Bendrovė.

PER L. PRAMONĖS IR PREKYBOS BANKO SKYRIUS YRA SIUNČIAMI PINIGAI IŠ VISŲ ŠALIŲ LIETUVON.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė L. Pramonės ir Prekybos Banke valdo 2.500 šerų ir turi du atstovu direktoriate.

Stokite į eiles su Lietuvos Valstybe ir su Lietuvos Atstatymo Bendrove ir pirkite tiek Lietuvos Pramonės ir Prekybos Banko šerų, kiek tik išgalite. Skubinkitės, nes tik 5,000 šerų teturime.

Lithuanian Development Corporation

294 Eight Ave., and 25-th str., New York, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

MONTELLO, MASS.
Šis - Tas.

Sausio 18, atsibuvo Progress Shoe Mfg. Co. šėrininikų susivažiavimas. Šios lietuvių bendrovės reikalai eina kuopuikiausia.

Tos pačios dienos vakare pobažnytinėje salėje kalbėjo kun. Urbanavičius. Pagyrė katalikus, papeikė laisvamanius, pasakė, kad kaizeris prisirašė prie socialistų. Juokinga, kaip kunigas apie politiką drožia, ir labai mažai teisybės pasako.

Sausio 19, kalbėjo P. Grigaitis. Aiškino, kad bolševikai ne gerina, bet pablogina darbininkų reikalus.

Darbo žmogus.

WORCESTER, MASS.
Kunigas Bytina Komunistą.

Sausio 18, pobažnytinėje salėje kun. Petraitis panašiai kalbėjo:

"Lietuvos valdžia bedieviška ir šliuptarniška, ji nori katalikų prie valdžios neprileisti — padaryti kaip Francijoje. Mes daug tukstančių išleidome ir daugiau leisime, bet nepasiduosime ir patys Lietuvą valdysime"

Kunigas šmeižė Dr. Šliupą sakydamas: "Nusivežė savo barzdą su visu brudu pas Anglijos karalių, kad katalikams pančius uždėti," Kunigas imitavo Šliupą vaikščiojimą, iš ko ir rimti katalikai pasipiktino.

Čia kartą kalbėjo komunistas Jukelis, bet kun. Petraitis dvasiškomis kvailystėmis bytina komunistą.

Zakristijonas.

PLYMOUTH, PA.
"Aušros" Choras.

Šios kolonijos lietuviai myli dailę ir jau nuo seniai čia gyvuoja "Aušros" choras, kuris savo puikiais parengimais jau per daugelį metų linksmino Plymoutho lietuvius savo gražiomis dainelėmis.

Tamsųs gaivalai bandė ardyti "Aušros chorą, bet aušriečiai pamatę tamsybės audras dar labiau sustiprėjo. Ypač merginos užsitarnauja garbės, kurios nepraleidžia repeticijų ir parengimuose dalyvauja. Tuli geri biznieriai, negalėdami sykiu dalyvauti, remia šį prakilnų chorą savo mokestimis 50c. mėnesiui.

Lai gyvuoja "Aušros" choras!

Edw. Sandarietis.

PITTSTON. PA.
Pradėta "Drive" Lietuvos Bonų Pardavimo.

Sausio 25 d. vakare, bažnytinėje svetainėje atsibuvo prakalbos, su tikslu pradėti užrašinėjimą Lietuvos Paskolos bonų.

Kalbėtojai buvo p. K. Česnulis ir Lietuvos armijos pulkininkas Perry, iš Washington.

Abu kalbėtojai aiškino dabartinį Lietuvos padėjimą, ir reikalingumą Lietuvai paskolos.

Po prakalbų, kada prasidėjo Lietuvos bonų pardavinėjimas, p. Česnulis ragino pirkti kuodaugiausia kanuolių - bonų po $500,-00, kad išvyti lenkus iš Vilniaus. Bet ant nelaimės pittstoniečiai nė vienos kanuolės prieš lenkus neišstatė, gal but delto, Vilnius nėra jokia tvirtovė. Šlėktas galima kulkomis iš Vilniaus ir visos Lietuvos išginti. Kulkų (bonų po $100 ir $50) užrašyta gana daug; pradžia gera padaryta, nors "drive" pradėta nepatogiame laike, t. y. prieš pėdes.

Pittstonui su apielinkėmis quota yra nustatyta du milijonai auksinų, t. y. $50,000, tai neperdaugiausia del tokio lietuvių didelio skaitliaus.

Stoties komitetas sako, darys viską, kas tik reikalinga, kad tik quotą išpildyti. Subskrijciją rinkėjai naktimis nemiegos ir tiems neduos miego, kurie bandys slekeriais buti. Tegul nė vienas lietuvis nebando išsisukti nepirkęs L. L. Bono. Nelaikas slekeriauti, kuomet Lietuva šaukiasi pagelbos.

A. G.

GRAND RAPIDS, MICH.
Aukos Laisvės Varpui.

Aukavo sekančios ypatos:

P. Butkus	$6.50
M. Steponavičius	5.00
A. J. Bernotas	5.00
L. Braškis	5.00
A. Dubinskas	5.00
K. Pašluosta	5.00
M. A. Sniečkus	5.00
M, Kučinskas	5.00
V. Sniečkus	5.00
V. Kilolaitis	2.00
A. Bagdonas	1.00
A. L. Adomaitis	1.00
P. Greičaitis	50c.
Išviso surinkta	51.00
A. J. Bernota surinko	$26.50
M. Sniečkus surinko	24.50.

Pasiųsta per A. J. Bernotą L. L. Varpo Komitetui Chicagon.

Komitetas.

CLEVELAND, OHIO.
Pranešimas.

Liet. Mechanikų Sąryšis rengia prakalbas vasario 9, 7 v. v. Goodrich salėje, 1420 E. 31st St. Kalbės L. M. S. vice - pirmininkas p. A. B Stankevičius ir kun. J. Z. Jasinskis.

A. M. Smigelskis.

MONTELLO, MASS.
Atskaita ir Padėka.

L. G. D. komitetas ištarta širdingą padėką visiems aukautojams ir rėmėjams savo darbu šią prakilnią Liet, Gelbėjimo draugiją LGD. kp. turi 40 narių.

Atsiprašydami aukautojų, kurių vardai nebuvo pagarsinti laikraščiuose, čion paduodame pilną atskaitą:

	Įplaukų	Išmokėta
Rugs 15	$50.65	$11.50
Spalio 7	96.55	24.75
Lap. 11	22.40	20.75
Gr. 19	36.50	27.00
Viso ..	206.10	84.00
Liko pelno	122.10.	Pasiuntėme į Centrą 100.00
		Lieka pas kasierių .... 22.10.

Ant. Jakavonis, sekr.

NEW HAVEN, CONN.
Lietuvos Gelbėjimo Koimteto Atskaita nuo Rugs. 21 d. pereitų metų.

Įsisteigus Liet. Gelb. Kom. suvienytom spėkom tautininkų ir kr-dem. surengtos prakalbos ir visuomeniškas mitingas rugsėjo 21 d., kur tapo išnešta rezoliucijos prieš musų priešus lenkus, bolševikus, caristus ir vokiečius. Taipgi buvo reikalaujama pripažinimo Lietuvos neprigulmybės. Rezoliucijos tapo pasiųstos S. V. prez. Wilsonui, kopijos visiems Suv. Valstijų viršininkams.

Padaryta rinkliava. Surinkta ant aukuro Lietuvos $400.50. Nutarta vienbalsiai pasiųsti tiesiog į Lietuvą perz. A. Smetonos vardu ir pasiųsta per vietos banką vokiškomis markėmis, 9410 markių. Atsakymą gavome nuo Lietuvos valst. prez. A. Smetonos, kad pinigai gauti.

Kolektoriai eidami per stubas surinko $201.00, kurie pasiųsti tokiu pat budu.

Lietuvos Gelb. Komitetas surengė fėrus, kurie atnešė gryno pelno $1039.13. Tuojaus pasiųsta per Daniją $100.00 vardu Lietuvos valst. prez. A. Smetonos Kaunan.

Draugijos prisidėjo prie Fėrų surengimo sekančiai:

Šv. Franciškaus Dr-ja	$50.00;
DLK. Keistučio Kliubas	$15.00;
Moterų Apšivetos Dr-ja	$15.00;
Lietuvių Kliubas	$10.00;
Moterų Sąjungos 33 kp. ..	$5.00;
Šv. Kazimiero Dr-ja....	$15.00;
Susiv. LRK. Am. 116 kp.	$15.00;
Šv. Onos Draugija	$10.00;
Susiv. L. Amer. 142 kp.	$10.00;
Moterų Ražančiaus Dr-ja	$5.00.

Minėtoms draugijoms ir kuopoms komitetas taria širdingą padėkos žodį, kurios užsitarnauja didžiausią garbę už prisidėjimą prie Lietuvos neprigulmybės ir laisvės iškovojimo.

Sekančios draugijos neprisidėjo prie šio švento darbo, — liko kurčiomis, negirdenčiomis Lietuvos šauksmo:

Progresyvių Moterų Draugija, Martyno Liuterio Draugija, DLK. Vytauto Draugija pasižadėjo "liuosnoriai" dalyvauti. Brolužiai, juk ir Ickus liuosnoriai gali ateiti ir dalyvauti, ar ne aišku, kokios plunksnos žmonės nešioja musų didvyrių vardus, kurie savo gyvastis yra padėję už Lietuvos žemelę.

Užsitarnavo padėkos žodį visi pavieniai aukavusieji ant fėrų. Didesnes dovanas davė: J. Vikšris, duonkepis, kišeninį laikrodėlį, miltų maišą ir per ištisą savaitę fėrų visą duoną aukavo; Kaz. A. Makarevičius 12 bankų vyno; A. Sukevičius 6 bonkas v.; F. Cibulskas $5.00; J. Jvaškevičius iš Branford, Conn. 3 antis, 1 gaidį, 2 zuikius ir arbuzą ir daug mažesnių dalykų.

Visiems sykiu širdingai komitetas taria ačiu.

Gruodžio 20 d. atsibuvo tag day, minėto komiteto surengta. Surinkta suvirš $800.00, butų daug daugiau surinkta, bet tam pakenkė šaltas oras. Vienok komitetas deda visas pastangas, kad sukelti iki tukstančio: rengia koncertą, kuris atsibus vasario 8 d. Dainoriai bus iš Brooklyno, New Yorko ir vietinis vargoninkas p. B. Nekrasius su choru, ką puikiai pasidarbavo laike fėrų.

Lietuvos Gelbėjimo Komiteto užduotis yra išrasti budą, kaip gaut daugiau pinigų del laisvės ir neprigulmybės išgavimo Lietuvai.

Musų komitetas persiunčia kiekvieną centą tiesiog į Lietuvą. Patartina visoms kolonijoms turėti tokius komitetus, dirbti visiems broliškai be jokio skirtumo del labo musų mylimos tėvynės - Lietuvos.

Pirm. **J. T. Kazlauskas,**
I. raštininkas **K. A. Saikus,**
II. " **V. Zavadskas.**

WORCESTER, MASS.
Lietuvos Pasiuntiniai pas Mus bus 8-tą d. Vasario, 1920 m.

Garbingų svečių atsilankymas turėtų pabudinti kiekvieną lietuvį, kaip miegantį, taip atšalusį, nutolusį nuo tėvynės meilės. Daugelis iš musų jau atidavė didelius pasitarnavimus del to krašto, kuris mums yra brangus, kuriame gimę ir iš kurio gyvybę gavę. O vienok jie ir dabar neapsileis tiems, kurie dar neturėjo jokio atjautimo.

Susipratusiems viskas yra lengva. Jam nebutų sunku paskutiniu kąsniu duonos, sveikata, jo kovoje už laisvę dalintis.

Mes lietuviai, jeigu busim ištikimi savo motinai, mes įstengsime ją apginti nuo priešų, ir busime priglausti joję, kaipo jos sunųs.

Lietuvi, brolau ir sesute, kuris iki šiol buvai dar nepabudintas, laikas jau pribrendo kelt ir tau, nes spinduliai šviesios saulutės atšildė tėvynės - Lietuvos gyvybę, ir šiandien žadina ir kviečia per savo ištikimuosiuos vaikus visus pabust ir eiti draugе su tais Lietuvos vaikais, kurie jau seniai dirbą. Brolau, jeigu tu apleidi savo motiną, kuri tave išauklėjo, tai nesitikėk gero ir iš savo gentkartės, kurią patsai auklėji..

Meskite partijų kovą ir nors dabar paduokite Lietuvos žmonėms - varguoliams, musų giminėms, pagelbos ranką.

Lietuvių kovą už tėvynės laisvę, kaip saulės spinduliai atšildė tėvynės gyvybę, dabar ir jai lemta bus egzistuoti tarpe pasaulio tautų. Tad lai atgimstančios Lietuvos šauksmas bus išgirstas kiekvieno lietuvio ir lietuvaitės.

Musų komitetas pardavinėjimui Liet. Laisvės Paskolos Bonų pasiskyrė parduoti už šimtą tukstančių doliarių, taigi broliai ir sesutės visi į talką!

P. Zataveckas,
Presos kom. narys.

WORCESTER, MASS.
Kataliko Atsakymas Uodegai ir Melagių Organui.

Tulas Uodega rašydamas korespondenciją iš Worcester, Mass. "Darb.", No. 9, apie "Aušrelės" statytą operetę "Lietuviškas Milijonierius", skaudžiai ir šlykščiai apmeluoja lošėjus. Uodega su "D." turbut mano, kad kritika duodama lošėjams vadinant kiaulėms, melagių organe. Tiesa nuo Uodegos ir negalima nieko gero tikėtis. Bet kadangi Uodega yra katalikas, ir kartais ima dalyvumą bažnyčioje laike iškilmingų ceremonijų, priklauso prie keturių katalikiškų draugijų, kurios be dvasiško vadovo nė žingsnio negali žengti, tad Uodega turėtų buti kitaip išmokintas, ir turėtų šiek tiek suprasti apie tikėjimo gerbimą ir pažinimą dešimties Dievo prisakymų.

Tamsta kalbėdamas savo raštpalaikyje apie aliejuotas kelnes ir vaikų spiegimą vėl apsilenki su teisybę, nes minėtas žmogus gan švarias kelnes dėvėjo ir iš knygutės neskaitė, o vaikų nebuvo matyti neivieno. Todel ir čia savo melavimu, paverti į niekus 8-tą Dievo prisakymą.

Na, tiek to su Uodega. Visiems aišku, kad uodega tik musėms baidyti ir purvus drapstyti. Bet čia negaliu palikti neprisiminęs ir paties gyvulio "D-ko", nes aišku visiems, kur galva veda ten uodega seka todel ir "Darb." redaktorius, jeigu sugebėtų tiesos padorumo ir apšvietos keliu eiti, tai ir uodega švaresnė butų.

Temytojas.

LAWRENCE, MASS.
Iš TMD. 7 kp. Veikimo.

TMD. 7 kp. turi apie 100 narių. Šį mėnesį nariai sumokėjo $36.50. Linksma, kad musų kolonijos jaunimas skaitlingai dedasi prie TMD. Manome kuopos narių skaičiumi pralenkti visas kolonijas.

18 d. sausio ši kuopa turėjo mitingą ir prakalbas K.T. bažnytinėje salėje. Kalbėjo kun. Šleinis. Po prakalbų ėjo per svetainę ponios Mikšienė, A. Raugevičienė ir p.p. Navidauskas ir J. Žukauskas, prirašydami naujus narius. Prisirašė net 23, butent: J. Černauskas, B. Šulomskas, J. Petrukonis, A. Svetevičiutė, A. Ragevičienė, A. Sabaliauskas, A. Pilvelis, A. Martinonis, J. Eidukevičius, J. Gudelis, Z. Overka, K. Vaišnorus, A. Lienis, K. Černauskiutė, J. Kentra, J. Barysiutė, J. Bajorunas, P. Ačgauskas, R. Smolskienė, D. Graškienė, M. Vitkienė, B. Prieskinis, J. Kmielis.

Jonas.

SANDARIEČIAI PLATINKITE SAVO LAIKRAŠTĮ "SANDARĄ".

"SANDARA" Į LIETUVĄ JĄU GALIMA SIŲSTI.

Lietuvos žmonės — jusų broliai — sesers — tėvai — nori apšvietos — žinių: jiems reikia laikraščių. Jie per ilgus penkis karės metus nematė žiburio šviesos, kuris juos paliksmintų, nuramintų. Jie neturi iš ko užsirašyti sau laikraščio. Jie butinai nori skaitymo, žinių, kas sviete dedasi, dabar viskas liuosa. Užrašykite jiems "Sandarą" Pažangiosios srovės laikraštį. Kaina metams $2.75, pusei metų $1.50. Prisiųskit jų aiškų antrašą ir prenumeratą, tai viskas.

Paštas leidžia siųsti knygas į Lietuvą, pundelis iki 4 svarų. Persiuntimas pigus, tik 8 centai svar ras.

"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

KONSERVATORIJA.

Lietuvių Muzikos Konsevatorijon gali įstot kiekvienas, kurs tik nori apsipažint su gaidomis, pasimokyt dainuot, teorijos, muzikos, smuikos, ir kitų istrumentų. Už dainavimą ar kompoziciją — 10 lekcijų — 15 dol. Už smuiką, pianą ir kitus instrumentus — 10 lekcijų — 13 dol. Lekcijos paprastai pusvalandinės; gali gaut kiekvienas vieną, dvi ar trįs lekcijas sąvaitėje, pagal sutarmės.

M. PETRAUSKAS
Direktorius
769 Broadway, S. Bostin, Mass.

Įspudingi Paveikslai.

Kaunas Krutamų Paveikslų Kompanija patraukė minias parengtuose vakaruose, Conn. ir Mass. valstijose; į kiekvieną vakarą vis daugiau žmonių atsilanko. Draugijos, kurios pagelbėjo parengime vakarų turėjo gerą pelną. Šiuos krutamus paveikslus turėtų matyti kiekvienas lietuvis.

Rengkit jusų mieste vakarą.

Kaunas M. P. F. M. Co,
Prez. V. K. Puodžiunas,
Sekretorius M. Truska,
314 Walnut St., Newark, N. J.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.

K. ŠIDLAUKSAS
Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, kampas C Street,
SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 21014 ir 21013

Telephone So. Boston 605
LIETUVIŠKAS
Advokatas
WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo
Vincas F. J. Kavaliauskas
315 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

A. F. SWEETRA & CO.
87 HAVERHILL STREET,
Lawrence, Mass.
LIETUVIŠKŲ IR VISOKIŲ KALENDORIŲ IŠDIRBYSTĖ.

Išdirbame įvairių rušių kalendorius, įvairaus išdirbimo ir įvairaus didžio. Biznieriai atsišaukite.

Apart šio įstaiga parduoda akcijas-šėrus Kompanijos H. V. Green Investement. Už įvestinimus moka 9%.

Su visais šiais reikalais kreipkitės adresuojant:

A. F. SWEETRA,
87 HAVERHILL STREET,
LAWRENCE, MASS.

PIRKITE LIETUVOS LAISVĖS BONUS.

DR. J. JONIKAITIS
Chirurgas ir Gydytojas
495 E. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 1771.
Valandos:
Nuo 9 iki 11-tos iš ryto
Nuo 1 iki 3 po pietų
Nuo 7 iki 9 vakare.

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandos;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po pietu.

Tel. Richmond 2957-M.
Dr. David W. Rosen
Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.
321 Hanover st.,
Boston, Mass.

DR. L. J. PODDER
Iš Petrogrado.
GYDO SLAPTAS VYRŲ IR MOTERŲ LIGAS.
Taipgi Kraujo ir Odos Ligas.
VALANDOS: Nuo 9 iš ryto iki 9 val. vakare.
Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.
69 CHAMBER ST., BOSTON
Telephone: Haymarket 3390.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kurinos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausios "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Dr. M. V. Casper
(KASPERAVIČIUS)
— LIETUVIS DENTISTAS —
Priėmimo valandos:
nuo 9:30 iki 12 dieną,
nuo 1 iki 5 po pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
nedėldieniais nuo 1 iki 3 p. p
425 BROADWAY
So. Boston, Mass.
Tel. S. B. 27.

JOSEPH B. AGLINSKAS.
3238 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Užlaikau Knygų Krautuvę, parduodu įvairaus turinio knygas, kaip tai: belletristika, ekonomiją, sociologiją, politika, gamtos ir kiti mokslai. Hygiena, istorija, etnologija, biografija, kalbamoksliai, poezija ir teatrams knygos. Taipgi priimu paskelbimus, užrašau laikraščius ir pavieniais parduodu sekančius: "Naujienas", "Keleivį", "Kardą", "Dilgėles," "Sandarą," "Amerikos Lietuvį", "Dirvą" ir "Lietuvą." Prisiųsdami už 6 c. krasaženkliu reikalaukite katalogo.

Kada Amerika Praktikavo Ką Leninas Skelbia

Trįs šimtai metų atgal Kapitonas John Smith ir govieda vyrų ir moterų atėjo į Ameriką.

Jie pasakė: "Sisitema valdymosi draugijos Europoje yra netikusi. Neturėtų buti parsisamdančiųjų ne samdytojų kliasų. Algos turėtų buti prašalintos. Neturi buti uždarbio ne "kapitalo" ne "darbo". Žemė, maistas, apdaras ir visi produktai turi priklausyti žmonėms. Ką vienas žmogus pagamina, tas prigulėtų visiems."

Jie apsigyveno kur dabar yra Verginijos Valstija. Jie sutvarkė viską ant tokios papėdės, kad savastis ir viską ką jie pagamina butų vaisiumi visiems lygiai priklausoma. Jie gyveno tankiose giriose, iš kurių tai statė triobėsius, maitinosi vaisiais ir pamedžiotais žvėrimi. Ant derlingos žemės turėjo ganėtinai maisto.

Jie budavo sako: "Mes pasiekėm tobulumo laipsnį ir kaipo komunistai ideališkai gyvenam".

Bet nepoilgam dalykai pradėjo eįti blogin, nekurie iš gyventojų buvo tinginiai ir neatsakanti. Jie pasakė: "Mes turim dalį prie maisto, drapanų ir stubų. Mes galim turėti visko, kas reikalinga. Kuomet yra pagamyta, tai kam dirbti."

Kiti buvo darbštus, sako: "kam mums dirbti del kitų?"

Nepoilgam visi priėjo prie panykos ir bado. Kapitonas Smith apsišaukė save diktatorium ir išleido proklemaciją: "Kas nedirba tas ir nevalgo."

Bet kuomet žmonės pamiršo išbadėjimą, tinginiai ir vėl tykojosi iš darbščiųjų truso, užėjo ir vėl kitas badmetis.

Ponas Thomas Dale, kolonijos naujas vadas, sutiko kad žemė butų padalinta proporcionaliai po tris akrus kožnam, tomis išlygomis, kad kiekvienas gale metų turėjo atiduoti po pustrečios bačkos kornų į valstybės iždą. Šitoks padalinimas žemės į privačia rankas nuosavybės užbaigė badmečius. Žmonės buvo patenkinti tuomi, bet kiekvienas buvo priverstas sau maistą pagaminti savo darbu.

Darbštus ir teisingas žmogus, trokštantis ką atsiekti sau ir savo šeimynai geresnį gyvenimą, ką uždirba tą ir turėjo. Tinginiai turėjo badu dvėsti arba dirbti.

Komunizmas buvo bandomas ir Naujosios Anglijos kolonijose pradžioje. Tų laikų užrašuose randame gana daug nesamonių buta, kda pavyzdžiui tvirti ir jauni vyrai buvo priverčiami uždirbti netik savo pragyvenimui, bet turėjo užlaikyti kitų pačias su vaikais.

Pažangumas ir pasitenkinimas įvyko tik nuo tada, kuomet Gubernatorius Bradford pavedė dalį žemės taip, kad jo užrašai sako: "Kiekvienas pasidarė taupus, daugiau kornų buvo užauginta negu pirmiau."

Ką pirmieji ateiviai Amerikon davė, tai niekas su tuomi nesiskaito, tai bereikalingas laiko aikvojimas. Dabar ta pati istorija pradėjo kartotis Rusijoje. Žomnių nuosavybė, — tai yra Bolševikų siekinys, tas pats tikslas Bolševikų ir Suvienytose Valstijose.

Kaip puolė Naujoje Anglijoje, kaip puolė Virginijoje, taip puls ir Rusijoje.

Bet gal jus pasakysite, kad tas atsitiko 300 metų tam atgal.

Taip, tas ir prives Bolševikus ir I. W. W. pasekėjus ir komunistus prie puolimo. Praeityje visuomeniškoji nuosavybė buvo išbandyta visokiais budais. Šimtai buvo visokių nesusipratimų, tarp mažos saujelės, o šiandien milionai yra intraukti. Tuom laik drapana, maistas ir kitos gyvenimo reikmenys tiko kiekvienam, o šiandien kas kita.

Šiandien kožnas reikalauja daugiau negu turėti peilį, šautuvą, prie savo darbo. Šiandien viena žmonių grupė turi pagaminti kitai grupei maistą, drapaną ir kitus gyvenimo reikmenis. Miestų gyventojai tuojau imtų badu mirti. Jeigu sustotų transportacija iš kaimų su maistu.

Priežastis komunizmo puolimo, tai pati gamta priverčia.

Tas surasta, kad įvedus tokią tvarką, kad kiekvienas vyras ir moteris artymą mylįs, kurs mano, kad jo kaimynas yra visuomeniška nuosavybė, pirmiau negu jis pamislija pats apie save, tai jau užtenka, nereikia jieškoti ne tinginių, ne neteisingų pasielgimų.

Rusijos Sovietų instatai sako: "Tas tegul nevalgo, kurs nedirba."

Leninas dabar neišduoda kortelės tam, kurs nedirba, su kuria gaunama maistas.

Bet tai neviskas.

Leninas įvedė "kapitalistišką" tvarką Valstybės dirbtuvėse: visiems mokama daugiau, kitiems mažiau, pagal darbininkų gabumų; ekspertai, kurie prižiuri dirbtuves, ir kurie daugiau pagamina dirbinių, gauna brangiau negu darbininkas kad gauna čion Amerikoje.

Taip kaip vadai seniau čion Amerikoje bandė komunizmą, taip Leninas pamatė, kad yra reikalinga padalyti darbas kiekvienam, kad dirbdamas turėtų progą ką norint pagaminti sau.

Jo ingyvendinamas principas išdirbystėje tas, kurį jis per porą metų su pasišventimu priovė.

The Inter-racial Council

120 Broadway - New York

ĮDIDELIS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

"VIENYBĖ"

Išeis neužilgo naujas Lietuvių Dienraštis "Vienybė". Bus tai bepartiviškas pažangos, kulturos, švietimo ir darbo žmonių dieraštis. Musų, obalsis: Vienyti ir šviesti. Bus skyriai jaunuomenės, amatninkų reikalai, pramonės lietuviškos auklėjimas, moterų reikalų aprašinėjimai, iš darbo sryties, visokios apysakos, eilutės, naujausios žinios ir viso pasaulio ir Amerikos; plačiausis laukas žinioms iš Lietuvos ir kova už Lietuvos neprigulmybę. Užsirašykite dabar "Vienybės" dienraščiui šėrus, kurių vienas kaštuoja $10. Priimama jau ir prenumerata: Amerikoje metams: $6.00, į kitas šalis ir Lietuvon: $8.00 metams.

Adresuokite šitaip:

LITHUANIAN DAILY "VIENYBĖ",
120 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Visas Pelnas Eina Prieglaudos Namo Fondui.

KNYGOS "AMERIKA" naudingumas bei svarba yra tame, kad joje pateipa daug indomių ir kiekvienam reikalingų žinoti faktų, nurodymų ir žinių apie Ameriką ir tt.

PLATINDAMI šią knygą padarysite didelę naudą sau nes gausite dvigubų piningų vertės, ir padarysite naudą savo Organizacijai, — pagelbėsit inkunyti senai pradėtą PRIEGLAUDOS NAMO steigimo darbą.

KNINGA DIDELĖ, KAINA TIKTAI 75 CENTAI.

Pinigus ar Money Orderius siuskit:

Lithuanian Allliance of America,
307 W. 30-th STREET, NEW YORK CITY.

Lietuviu aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tais nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

MAGDE. "Ak, kaip man niežti galvą! Išbandžiau visokius mazgojimus, trinkimus, muilavimus — ir viskas tas nieko nepagelbėjo nuo tu bjauriu pleiskanu... Man gėda net darosi!"
MARE. "Na, tai kam tau kęst bereikalingai! Žiurėk, kokie mano plaukai gražus, švelnus ir čysti. O tai todėl, kad aš vartoju RUFFLES!"

Kas tai yra RUFFLES? Ar tai gyduolė? Ne!! Ar kvepiantis vanduo? Ne!! RUFFLES yra tai paprasčiausis plaukų ir odos sustiprintojis, kuris prigelbi gamtai suteikt žmogui priklausanti grožį. O kas gal but gražesnio už ilgus, blizgančius, švelnius plaukus? Kas gal but smagesnio už čystą neniežinčią galvos odą?

RUFFLES

panaikina pleiskanas! Su jomis nereikia kelių mėnesių galvos trynimo: dviejų ar trijų dienų bėgyje RUFFLES pradės mažinti pleiskanas, o savaitės laike jų jau nei žymės neliks! Paskui tik retkarčiais suvilgant galvą bus užtektinu, kad pleiskanos neatsinaujintų.

Nusipirkte šiąnakt RUFFLES bonkutę aptiekoje. Kaštuos tik 65c., bet jus sakysite, kad jos vertos daug daugiau. Paaiškinimai pridėti prie kiekvienos bonkutės. Jei negausite jusų aptiekoje, tai atsiųskite mums 75c. pačto markėmis, ar money order šiokiu adresu:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Legislaturos Reprezentantas
ELIHU D. STONE
Advokatas ir Teisų Patarėjas.
Užstatų Komisionierius.
66-67 JOURNAL BUILDING
262 Washington St., Boston, Mass.
Telefonai: Main 3334
Main 2300

REIKALINGA JAUNA MERGINA.

Mokanti dirbti dideliame ofice So. Bostone. Kuri mokėtų vartoti "typerwriter" butų naudingesnė. Rąšyk kiek turi metų, ar dabar dirbate kur ar ne ir už kokią algą norėtum pradėti dirbti. Adresuok — So. Boston Post Office, Box 12.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Gerklės skaudėjimas, diegliai krutinėje, influenzos, pasirodymo ženklai.

Ištrink gerklę ir krutinę su

PAIN-EXPELLERIU

ir pridengk krutinę vilnonę materija. Neapsileisk taip, kad tavo pagautas šaltis išsivystytu i pleurisę, pneumoniją, influenzą ir i kitokias pavojingas ligas.

Nusipirk šiandiena sau parankiausioje aptiekoje Pain-Expellerio. 35c. ir 65c. butėlis.

Tikrieji turi musu vaizbaženkli

IKARĄ

Nepriimk kitokiu pamainymu arba pamėgdžiojimu.

F. AD. RICHTER & CO.
326-330 Broadway - - New York

Vietos žinios.

Iš NLD. K-to Veikimo.

Nuteriotos Lietuvos Draugų Komteto veikimas del Lietuvos labo didėja. Komitetas — prie kurio susispietę visi Lietuvos laisvę branginanti žmonės — pasižymėjo aukų rinkimu Lietuvai, LL. Bonų pardavimu, Lietuvos reikalų garsinimu anglų spaudoje ir kitais gerais darbais.

Vasario 8, 7:30 v. v. So. Bostono Municipal Teismo Salėje bus didelės NLDK. **prakalbos,** kur bus išdalyta paliudijimai aukavusiems ir bus priimama mokestys už LL. Bonus.

Vasario 15, 7:30 v. v. toje pat Municipal Salėje, kurią lietuviams Bostono miesto valdžia maloniai suteikia, bus milžiniškas **koncertas,** rengiamas NLD. K-to po vadovyste komp. Miko Petrausko. Dalyvaus gabiausios musų scenos pajiegos. Vasario 16, 1920, sukanka du metai nuo Lietuos nepriklausomybės pasiskelbimo, tat nedėlios vakare, vas. 15, NLDK. rengia milžinišką koncertą dviejų metų Lietuvos neprigulmybės pasiskelbimo paminėjimui. Koncerto pelnas eis Lietuvos laisvės reikalams. Bostono ir apielinkės lietuviai laukiami skaitlingai atsilankyti.

Pereitoje savaitėje NLDK. pasiuntė Lietuvos prezidento Antano Smetonos vardu auką Lietuvos valstybės reikalams 129,000 vokiškų markių. Taigi viso NLD. K-tas yra pasiuntęs aukų Lietuvon lygiai **du šimtu tukstančių markių!**

Kastantas Norkus,
NLD. K-to sekr.

Viskas ant Broadway:

Į So. Bostoną persikelia "Dilgelės" iš Worcester, Mass. Jų leidėjas p. J. Neviackas jas pardavė naujiems spaustuvninkams. "Dilgėlės" bus komunistiškos.

So Bostone atspausdintas mėnesinis "Perkunas", kurio bosas gyvena Detroite. "Perkunas" pilnas vulgariškų sakinių, apie moteris, jų pančiakas etc. Taip ir matai, kad "Perkuną" leidžia kun. Kemešis, idant uždaužt kun. Jonušo "Vanagą."

"Perkunas" "Vanagą" šaudo. Bet vanagas iš Akrono vis atlekia, apie Antaniną neužmiršta.

Kunigėliai, pasirapčiuokite: Jusų vergai greičiau pamatys, kas jums rupi.

Santakiškis.

"Gabijos" Vakarėlis.

Dailės ir Dramos Draugija "Gabija" pereitą nedėldienį, Lietuvių Svetainėje So. Bostone, turėjo draugišką vakarėlį. Narių ir svečių buvo arti poros šimtų. Po užkandžių ir saldumynų, "Gabijos" gerb. pirmininkas Jurgis Šilinis paaiškino vakarėlio tikslą, kad rengiasi prie didelio dailės veikalų atlikimo ir kvietė jaunimą prie "Gabijos" prisidėti ir kartu padėti išpildyti naujus gerb. Petrausko veikalus šį pavasarį.

Toliaus prasidėjo perstatymas kalbėtojų. Kalbėjo M. Bekša, L. Stasiulis, J. Palionis, K. Sirbikas, N. Rastėnis, ponia M. Damijonaitienė ir p-lė Suzana Puišiutė. Visų kalbos išsireiškimai buvo skatinimai prie "Gabijos", prie dailės dėtis, ją remti ir tobulintis.

Vakarėlyje prie "Gabijos" prisirašė apie 20 naujų narių. P-lė Puišiutė gerai buvo pasirengusi su prakalba ir labai tinkamai nušvietė kokią naudą gali turėti iš dailės. Podraug skatino prie mokslo. P-lė Puišiutė, kaipo čia augusi ir dabar lankanti tiesų fakultetą Bostono Universitete, yra pavyzdys visam jaunimui. Ji lietuvių gražią kalbą puikiai vartoja ir jos nesidrovi, kaip daugelis čia gimusių lietuvių.

Po prakalbų prasidėjo dainos. P-lė Šarkiutė ir p-lė Kalinauskiutė gražiai sudainavo kelais gerb. Petrausko kompozicijos dainelės. Potam "Kompane" iš Dorchester, A. Šimkevičiutė, O. Višniauskiutė ir A. Višniauskas, padainavo keletą angliškų "Ragtime".

Užeivis

Simano Daukanto Mokyklos

mėn. susirinkimas įvyks pėtnyčioje, vas. 6, 7:30 v. v. Liet. Svet. Tėvai, rupinkitės savo vaikų mokinimu prigimtos kalbos ir lietuvių dailės. Kuoskaitlingiausia susirinkite. Yra daug svarbių reikalų. — **J. A. Ž.**

Ketverge, vas. 5, 4 v. p. p., Liet. Svet. bus Simano Daukanto Mokyklos pamokos. Vadovaus komp. Petrauskas.

Komp. Mikas Petrauskas vasario 2, sugrįžo į So. Bostoną. Jo koncertas Chicagoje, Central Music Hall labai pavyko. Programoje apart komp. M. Petrausko dalyvavo gerbiami Pociai, p-lė M. Rakauskaitė, Stogis, Šimkus ir kiti. Publika salėn nesutilpo. Kompozitorius sako, kad Chicagos lietuviai turi daug naujų profesionalų ir visuomeninis veikimas pakilęs.

Bostono ir Montello Lietuviai Eina Pramonėn ir Jiems Gerai Sekasi.

Lietuvių tautiškas atbudimas pastaraisiais laikais paskubino lietuvius taipgi ir prie ekonominių savo reikalų tvarkymo. Su Lietuvos į politišką neprigulmybę žengimu, rodos kad visos geriausios spėkos deda galingas pastangas sumobilizuoti lietuvių finansus, idant laisvoje Lietuvoje lietuvių ekonominiai reikalai ir lietuvių industrija but pačiu lietuvių rankose.

Bosteoniečiai tame reikale, kaip ir lietuvių laisvės judėjime, užima pirmą vietą. Kas iš plačiosios Amerikos lietuvių nežino apie milžiniškus darbus nuveiktus bepartyvio "Nuteriotos Lietuvos Draugų Koimteto", kurs 70,000.00 auksinų jau pridavė Lietuvos liaudies reikalams prez. Smetonai, ir šiomis dienomis rengiasi vėl pasiųti 100,000.00 auksinų, o atvažiavus Lietuvos Misijai, į porą vakarų surinko suviršum $70.000,00! Bostone Misija priimta oficiališkai gubernatoriaus ir miesto mayoro; dienraščiai pilni straipsnių ir paveikslų apie lietuvius ir jų pastangas. Joki kita kolonija negali su Bostoniečiais susilyginti. Garsus New Yorkas ir milžiniška Chicaga rodos tik žodžiais ir pasigirimais yra garsūs. Bostonas-gi visur išeina su darbu.

Štai ir ekonomiškoje dirvoje Bostoniečių nuveikti darbai:

Lietuvių Mechanikų ir Mašinistų Korporacija suorganizuota be didelių pasigirimų ir triukšmų, sukeltas kapitalas, nupirkta didelė dirbtuvė ir darbas jau eina.

"Boston Instrument Mfg. Co." suorganizuota ir kapitalas sukeltas. Išdirbami daktariški įrankiai chirurgams ir dentistams. Vadovauja ir veikia vien lietuviai; išradėjas J. Kuzmauskas kurs yra pirmininku, Dr. Jakimavičius — kasininkas ir adv. Bagočius — korporacijos sekretorium. Mašinos jau sukas ir darbas eina.

"Baltic States Finance and Steamship Corporation" yra organizuojama lietuvių agentų ir vertelkų apsaugojimui jų nuo finansinio išnaudojimo įvairių šarlatanų. Kaip girdime prie tos bendrovės su $100,000.00 kapitalo jau prisidėjo šie finansieriai ir agentai. Adv. Bogačius, Yurgeliunas, Gendrolis, Ivaškevičius ir Valukonis (firmos Jurgis Bartušius). Kiti bus pakviesti. Tai milžiniškas projektas atsižvenlgianti, kad visoki gaivalai vilioja nuo minių pinigus su miglotoms milijoninėmis "bendrovėmis", "veikiančiomis" Bostone. Bet turbut svarbiausia ir stebėtinai pasekmingiausia įstaiga yra **"Progress Shoe Monufacturing Co.",** Montello, Mass., į kurią labai daug Bostoniečių priklauso. Ta kompanija išpardavė šėrų viso už $54.000.00, o kaip metiniame susirinkime pasirodė, tai jos turtas išneša jau suvirš 136,000.00. Puiki, nuosavi ant trijų lubų dirbtuvė, apie šimtas gabių darbininku po vadovyste gabių liet. mechanikų-specialistų išleidžia kas dien 30 tuzinų čeverykų porų. Tai ar nebus didžiausia savos rųšies lietuvių dirbtuvė pasaulyje.

Dabar "Progress Shoe" kompanija rengiasi dirbti batus Lietuvos armijai, ir laivais varyti į Klaipėdą. Nestebėtina, kad metiniame susirinkime nekurie neaiškūs gaivalai (ar tik nepriklausę Paderewskio muzikos) norėjo bendrovę į savo kontrolę paglemžti. Bet nenusisekė vargšams. Smarkūs, energingi lietuviai likosi išrinkti į direktorių valdybą: Adv. F. J. Bagočius ir krautuvninkas Kastas Yurgeliunas (abu Bostoniečiai) ir Juozas Vaičiunas, — čeverykų išdirbėjas, (Montellietis). Direktorių valdyba savo susirinkime, sausio 21 aprinko adv. F. J. Bagočių prezidentu, o visuomenė (trimis balsais prieš vieną) aprinko St. A. Milčių sekretorium ir Petrą Vaičiūną — kasierium. Milčius, kaip žinome, yra vedėju kitos lietuvių įstaigos, Cosmopolitan Garment Co., o Vaičiunas, stambus vertelga maistu ir anglimis. Dabar "Progress Shoe", nupuolus skurų kainoms, nori supirkti daugiau skurų ir padauginti išdirbystę nors iki 60 tuzinų į dieną, o kad tam reikia pinigų, tai nutarta likusius šėrus, už $46,000.00 vertės išparduoti iki 1 dienai birželio (June), 1920 po senąją kainą — $100.00 už šėrą, nors šėrų vertė yra daug užaugusi. Po tai dienai šėrų pardavimas bus sustabdytas arba jų kaina pakeita. Jei ypatos galėt pirkti daugiau, kaip 10 šėrų, tai šėrai but išpirkti tų, kurie prie reikalo arti stovi ir mato, kad "Progress Shoe" turi puikiausią ateitį, bet įstatymai aprubežiuoja šėrus iki 10, ir daugiau nė norėdamas negali įgyti. Todel direktorių valdyba dabar nutarė pasiulyt lietuvių visuomenei šėrus ir tam tikslui pasirodys lietuvių laikraščiuose apgarsinimai su pilna korporacijos finansų atskaita.

Kurie dar neturi tų šėrų įsigyję, lai tuoj nusiperka, nes paskui jų, kaip ir kitų pasekmingų kompanijų šėrų, kaina pakils dvigubai ar daugiau. "Progress Shoe" šėrų reikale kreiptis reikia prie prez. adv F. J. Bagočiaus, 253 Broadway, So. Boston, Mass., arba kas Peter Vaičiunas, 50 Ames St., Montello, Mass., arba pas bile direktorių, kurie apart Bagočiaus ir Vaičiuno yra: St. A. Milčius, Juozas Vaičiunas, Kastas Yurgeliunas, A. Čižauskas (vice - prezidentas) ir Petras Tamulevičius.

Taip tai seriozišką dirba didelius darbus Bostoniečiai. Tegul kitos kolonijos pasigiria, ką jos nuveikė, veikia arba mano dar veikti.

Zodiakas.

ALTS. 7 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks nedėlioje, Vasario 8 d., 2 v. p. p. nuosaviame kambaryje, 409 W. Broadway, room 15. Visi nariai butinai ateikite ir naujų atsiveskite.

P. Zokaitis, rašt.

ALTS. 7 kp. pereitų metų veikimo apyskaita tilps sekančiame "Sandaros" numeryje.

Naujas Real Estate Ofisas.

Vincas A. Jenkins (Jankauskas), gerai žinomas kaipo vietinis veikėjas, ypač Nuteriotos Lietuvos Draugų Komiteto darbuose, kurio jis yra narys, atidarė savo ofisą kaipo Real Estate agenturą po vardu Vincent A. Jenkins Real Estate Broker.

Ponas V. A. Jenkins, kaip žinoma, pirma dirbo del A. Ivas, bet dabar atsiskyręs nuo jo ir atsidaręs savo biznio vietą. Jis be abejonės bus daugeliui lietuvių pagelbėtojas visokiuose reikaluose, nes jis netik gabus veikėjas, bet geras ir smarkus agentas (pardavėjas).

Ponas Jenkins turi su savim kelis agentus, kurie jam pagelbės jo darbuose. Velijam jaunam ir gabiaum biznieriui kuogeriausios laimės. **R.**

Liet. Labdarystės Drg. mėn. susirinkimas įvyks vas. 4, 7:30 v. v. Lietuvių Svetainėje.

A. Rasimavičius, sekr.

PERVERSMĖS.

Dailiosios Literaturos Draugija praneša visiems pinigiškai prsidėjusiems draugams, kad "D. L. D." nariai turėjo susirinkimą 21 d. sausio, 1920 m,

Tame susirinkine buvo pasikalbėjimas su "Sandaros" spaustuvės adm. apie sekamus dalykus: kad užbaigus spausdinti knygą "Svetimoje Padangėj Pasauilo Verpetuose", A. J. Jokubaičio raštus.

1. Del-ko "Sandaros" spaustuvės adm. neatliko darbą iki gruodžio 25 d., 1919 m.?

Į tą klausimą gavome sekamą atsakimą: Senasis "S." sp. adm. J. Kerdiejus, nenusimanė, kad toks milžiniškas darbas daugiau laiko atspausdinimu i reikalaus negu 4 mėnesiai, todel mes negalėjome paskirtą laiką atlaikyti, todel buvo neišpildyta pagal kontrakto sutartis.

Matydami nesumanumą senojo "Sand." sp. adm. J. K. mes nutarėme, kad tas darbas užbaigtas butų iki balandžio 28 d. 1920 m.

2. Naujasis "Sand." adm. M. J. Damijonaitis pranešė, kad senasis "S." adm. J. K. netiktai, kad tas darbas ims daugiau laiko atspaudinimui, bet jis ir nepaisė ant puikiausių technikų, neapkainavo gerai ir ant visų kitų knygos papuošimų jis nemokėjo paduoti išlygų.

Tiesa, D. L. Draugija galėjo nurodyti ant kontrakto išlygų, bet toks nurodymas ar butų buvęs gėras, kad mes del vieno nesuprantančio rokuoti nuskaudintume visą "S." organizaciją? Niekados!

"D. L. D." valdyba matydama senojo "Sand." ad. J. Kerdiejaus klaidą nutarė paskirti 300 egz. knygų spaustuvej kaipo pakėlimą mokesčio už tą darbą ir tas knygas "Sandara" galės parsidavinėti. Paskirdami 300 knygų spaustuvej mes esame priversti knygos prekę pakelti; vietoj dolerio turi but knygos prekė $1.50. Bet pažvelgus ant medegos, o ypačiai ant veikalo intalpos prekė suvis maža.

O ir jųs gerb. rėmėaji to darbo nenusiminkite jai del to, bet bukite ramųs ir su visomis jėgomis remkite šį darbą, didinkite musų literaturą, nėsa musų prižadas nebus permainytas, bet pasiliks kaip kalbėta ir gausite kas buvo žadėta.

Ir galiausiai, matydami iš šio pranešimo, kad knyga bus veikiai atspausdinta esate ir tie kviečiami prie to veikalo prisidėti, kurie dar neprisidėjote, nėsa mums neužtenka tu 900.00 dol., kuriuos mes esame surinkę. Mums butinai reikia 1500.00 dol., o kad tie pinigai susieis ir galima bus šį veikalą iš jusų pusės atlikti be trugdimo, tai mes galėsime išleisti ir daugiau panašių kitų rašytojų veikalų bei raštų, nėsa tas yra musų pastangos ir principaliai tikslai!..

Norėdami kitų informacijų arba prisidėti pinigiškai kreipkitės po sekančiu antrašu:

A. J. Jokubaitis,
Boston University,
607 Boylston St.,
Boston, Mass.

Su augšta pagarba Dailiosios Lit. Drg. Valdyba: Pirmininkas A. J. Jokubaitis, sekretorius L. J. Stasiulis, ižd. J. P. Tuinila.

"Sandaros" Administracijos Prierašas.

Sutikus pridėti dalį knygomis 300 egz. prie pirmiaus sutiktos kainos, knygos dabar pradėtos toliaus stumti ir laike gavėnios mes tikimės užbaigti spausdinti. Todel prenumeratoriams del virš minėtos eilių knygos neturi buti jokios abejonės. Knyga dirbama ir mes stengsimės dabar išlaikyti sutartį

M. J. Damijonaitis,
"Sandaros" adm.

BROOKLYN, N. Y.

Svarbus Pranešimas.

Vas. 6, 8 v. v., A. P. S, Svet,, Havermeyer ir N. 5 St. įvyks Lietuvos Sargų susirinkimas. Dalyvaus iš Washingtono atvažiavę Lietuvos armijos pulk. Perry ir pulk. Bruce. Visas jaunimas kviečiamas.

Su didžia pagarba,

Jonas Paltarokas,
Komand.

KURIE siuntėte pinigų į Lietuvą per Schnitzerį 1919 metais ir negavote atsakymo nuo saviškių apie gavimą pinigų, atsiųskite man visus Scnitzerio laiškus, kvitas ir tt. pajieškojimui.

P. MIKOLAINIS,
1304 Sutter Ave., **Brooklyn,N.Y.**

MAINAU vokiškas markes po 3 centus arba $30.00 už 1000 markių, kurias galite siųsti į Lietuvą patys.

P. MIKOLAINIS,
1304 Sutter Ave., **Brooklyn,N.Y.**

PIRKITE LIETUVOS LAISVĖS BONUS.

PUIKUS BALIUS!

Rengia Kriaučių Unijos, Lietuvių 149-tas Skyrius A. C. W. of America,

Ketverge arba Lincolno gimomo dienoj,

Vasario-Feb., 12 d. 1920 m.

Lietuvių Salėje,

E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

Pradžia 7 val. vakare ir tęsis iki vėlybai nakties.

Puiki Montellos Unijos orchestra iš 8 ir vienas dainuos. Kadangi šį balių rengia kriaučiai, tai bus labai linksmas vakaras su gražiausiais šokiais, taipgi bus įvairių gėrimų ir užkandžių ir lietuviškų dešrelių, taipgi kvepenčių cigarų.

Kviečiame visus vietinius ir iš apielinkės miestelių į šį balių, o busite pilnai užganėdinti, išgirsite puikiausią orchestrą, kurią retai Bostone tenka kam girdėti, čia griežš visokius puikiausius šokius angliškus ir lietuviškus.

Visus maloniai kviečia **Komitetas.**

Lietuvių Rubsiuvių Bendrovė, "Am. E. R. Mfg. Co. inc.," kurios ofisas randasi 454 W. Broadway, So. Bostone puikiai gyvuoja. Vedėjai rengiasi organizuoti labai didelę firmą. Mano susižinot su Lietuvos Atstatymo Bendrove, 320 Fifth Ave., New Yorke.

REIKALINGA MERGINŲ

Prie "Shoe Shanks" prisegiojimo, kartu mokinties, gali dasidirbti net iki $20.00 ir $22.00 į savaitę.

AM. SHOE FINDING CO.,
423 Broadway, So. Boston, Mass.

PAJIEŠKOJIMAS.

Pajieškau motinos, sesers — Anilkos, brolia — Jono. Paeina iš tėvynės: Marčikovizno kaimo, Šventažerio parapijos, Seinų apskr. Meldžiu atsišaukti arba kas žinote malonėkite man pranešti:

Paulina Valčkiutė,
28 Water St., Easthampton, Mass.

LOWELLIO LIETUVIŲ DOMAI.

Aš įsteigiau office arba **Lietuvos Atstatymo Bendorvės skyrių, kur galima pirkt visų lietuviškų įstaigų šėrus, laikraščius ir knygas iš Amerikos ir Lietuvos. Taipgi suteikiu patarimus apie siuntimą pinigų Lietuvon, išgavimą pasportų važiavimui Lietuvon, kas-link giminių pajieškojimų ir tt.**

NIKODEMAS RADAVIČIUS,
136 Gorham St., Lowell, Mass.

Kostiumų Balius

Rengia L.M.P.S. 13 kuopa.

7 d. VASARIO - FERUARY, 1920 M.

Lietuvių Svetainėje,

Kertė E ir Silver Sts., So. Boston

Pradžia 7:30 val. vak.

Kadangi progresistės yra atsižymėjusios parengimuose įvairių ir puikių balių, todėl ir šis bus vienas puikiausis iš visų kokie tik yra buvę surengti. Už juokingiausius ir įdomiausius kostiumus bus skiriamos dovanos. Nepraleiskite nei viena ir nei vienas! Širdingai kviečia **Rengėjos.**

Į LIETUVĄ

SIUNČIA PINIGUS Į LIETUVĄ A.RAMANAUSKO BANKAS SEKMINGAI IR UŽTIKRINANČIAI.

KREIPKITĖS:

A. RAMANAUSKAS

101 Oak Street, Lawrence, Mass.

Taipgi darome visokius paliudijimus, daviernastis, prisiegas, išjieško paskolas ir tt.

Banko ir pinigų siuntimo prižiurėtojai:
JONAS D. SEKYS,
JUOZAS J. URBŠA.

Notaras JONAS D. SEKYS.

Vieta atidara kasdien nuo 8 v. ryto iki 8 v. vakaro, o subatomis iki 10 val. vak.

DUONA KURI ĮMAIŠYTA SU PIENU

Reikalauk savų grosernių pirkti šios duonos

T. H. BEST'S CELEBRATED MILK BREAD BEST IN THE WORLD

GROCERS BAKING COMPANY
21 Hillsboro st. Dorchester, Mass.